Jaargang 113. Dingsdag, 10 October 1854. No. 81.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

Deze Courant wordt uitgegeven des Dingsdags *en* Vrijdags. *De abonnementsprijs voor den jaargang* 1854 *is f* 8—32, *en* franko *per post f* 9—36, *voor het vierde kwartaal f* 2—08 *en per post f* 2—34. *Zij die op de Bijbladen zijn geabonneerd, betalen eene verhooging van hoogstens* 60 *Cents per jaar.*

Sinds den 1sten dezer worden in deze Courant de met den Telegraaf ontvangene berigten en de Beursnoteringen van denzelfden dag te Amsterdam, *geregeld medegedeeld.*

De tweede Editie, *die in het afgeloopen jaar aan de Geabonneerden ten platten lande, welke zulks hebben opgegeven, des Dingsdags en Vrijdags middags werd verzonden en waarin de Marktberigten van die dagen en de laatste Zeetijdingen zijn opgenomen, wordt tegen denzelfden prijs afgeleverd.*

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*,

Gezien Art. 11 van het Koninklijk besluit van den 9den November 1851 (*Staatsblad* no 142), volgens 't welk er jaarlijks, in de maand **November**, eene **vergadering van Kiesgeregtigden** wordt gehouden, om de plaatsen aan te vullen der **Leden** van de **Kamer van Koophandel en Fabrijken**, die met het einde des jaars aan de beurt van aftreding zijn, of die door overlijden of andere oorzaken zijn uitgevallen;

Gezien de Missives van de Kamer van Koophandel en Fabrijken te *Groningen* van den 21sten Augustus 1852, no. 9, en van den 14den September 1854, no. 49, houdende kennisgeving, dat bij **Loting** is uitgewezen, dat het op het einde dezes jaars aftredende een derde van de leden dier Kamer bestaat uit de Heeren J. CASEMIR, J. TH. DOORNBOSCH, HK. MIEDENDORP en J. H. TER SPILL;

Maken bekend, dat op WOENSDAG den 8sten November 1854, van des voormiddags elf tot des namiddags twee uur, in het RAADHUIS dezer Gemeente, in de RAADZAAL eene VERGADERING van KIESGEREGTIGDEN zal worden gehouden, tot het KIEZEN van VIER LEDEN der KAMER van KOOPHANDEL en FABRIJKEN, ter aanvulling der plaatsen van de vier genoemde aftredende Leden, die op nieuw benoembaar zijn.

Voorts dat de LIJST der KIESGEREGTIGDEN op de SECRETARIJ dezer Gemeente voor de belanghebbenden ter lezing is gelegd, en dat de bezwaren tegen die Lijst, hetzij die den Klager, hetzij die andere Ingezetenen betreffen, gedurende **acht dagen** na den dag dezer aankondiging, bij het Gemeentebestuur kunnen worden ingeleverd, waarover hetzelve alsdan beslist en daarvan aan de belanghebbenden kennis geeft, terwijl deze gedurende **acht dagen** na de beteekening dezer beslissing, bij de GEDEPUTEERDE STATEN in hooger beroep kunnen komen.

Dat de STEMBRIEFJES acht dagen vóór den bovenbepaalden dag der Vergadering van Kiesgeregtigden, aan dezelve zullen worden gezonden.

Eindelijk worden de belanghebbenden herinnerd aan de nagemelde bepaling betreffende de vereischten om als LID van de KAMER van KOOPHANDEL en FABRIJKEN benoembaar te zijn.

„Om tot lid eener Kamer benoembaar te zijn, wordt „vereischt, dat men den ouderdom van 30 jaren hebbe be„reikt, wone ter plaatse waar de Kamer gevestigd is, en „aldaar gedurende ten minste vijf jaren Bestuurder eener „onderneming van Handel of van Fabrijkwezen, of in „eenige met die takken van Nijverheid in verband staande „betrekking zij geweest.

„Consuls van vreemde Mogendheden zijn niet be„noembaar."

En opdat deze Notificatie kome ter kennis van een ieder, zal dezelve in de eerstvolgende *Groninger Courant* worden geplaatst en voorts gedrukt en aangeplakt.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 2den October 1854.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NIEUWSTIJDINGEN.

JAPAN.

De heer *Perry*, de bevelhebber der Noord-Amerikaansche expeditie naar Japan, is volgens de berigten uit Hongkong van den 6den Augustus j.l., den 22sten Julij aldaar op het stoomoorlogsschip *Missisippi* van den togt naar Japan en naar de Liou-tchiou-eilanden teruggekomen, na den kapitein *Adams* met den tekst der tusschen Japan en de Vereenigde Staten aangegane overeenkomst over den Stillen Oceaan naar Washington afgezonden te hebben. De bijzondere bepalingen dezer overeenkomst waren te Hongkong nog niet bekend, maar men wist, dat zij twee Japansche havens, Simoda en Hakodadi, voor de Noord-Amerikaansche vlag openstelde; aan boord der *Missisippi* waren reeds aanwijzingen voor de scheepvaart naar die havens en voorschriften voor de aldaar binnenkomende schepen gedrukt en te Hongkong verspreid.

De heer *Perry* heeft zich te Hongkong in het openbaar over de uitkomst zijner zending naar Japan aldus uitgelaten: „Er was reeds eene reet in den muur, die dit gedeelte van Oost-Azië van het overige des menschdoms afgezonderd hield. Ik heb niets anders gedaan, dan die reet breeder te maken, en er den hefboom in te brengen. Het staat thans aan Frankrijk en Engeland, den hefboom op te beuren en het verre Oosten geheel voor het Christendom, voor de beschaving en het handels-verkeer te openen. Zij zullen daardoor het toekomstig welzijn bevorderen van vijfhonderd millioen menschen, die de oostelijke helft van Azië bevolken."

Alvorens met zijn eskader den 25sten de haven van Simoda te verlaten, vroeg de heer *Perry* van de commissarissen der Japansche regering eene verklaring omtrent de betrekking tusschen Japan en de Liou-tchiou-eilanden. Daar zij antwoordden dat deze eilanden een' van Japan onafhankelijken Staat uitmaakten, begaf de heer *Perry* zich naar derzelver hoofdplaats, Napa, en sloot er den 11den Julij eene overeenkomst, volgens welke de Noord-Amerikanen in alle havens des lands ongehinderd hout en water, en in de haven van Napa allerlei mondbehoeften en koopwaren zullen kunnen opdoen.

Het Noord-Amerikaansche eskader heeft onder weg ook het eiland Formosa aangedaan, en narigten medegebragt van zeer uitgestrekte lagen steenkolen, die aldaar ontdekt zijn.

RUSLAND. — TURKIJE.

De zoolang verwachte *officiële* tijdingen van het oorlogstooneel in de Krim zijn eindelijk aangekomen, doch in plaats van eene bevestiging van Sebastopol's inname, die reeds tot in de kleinste bijzonderheden door de dagbladen was uiteen gezet, verkondigen zij thans, dat Sebastopol nog *niet* gevallen is. Wij behoeven niet te zeggen, welk eene teleurstelling de zekerheid hiervan in geheel het westen van Europa heeft te weeg gebragt en hoe thans allen als om strijd den telegraaf beschuldigen als den verspreider van dit valsch berigt.

Niet zonder reden echter merkt een blad op, dat de valsche tijding, die gansch Europa bijna heeft gemystificeerd, niet moet worden geweten aan den telegraaf. De gedienstige nieuwsverbreider heeft slechts medegedeeld wat men hem gelastte te verspreiden. De schuld zal moeten worden gedragen door den armen Tartaar, die de door hem op zijn' weg opgevangene geruchten te Bucharest zal hebben uitgestald voor deugdelijke waarheid. Wij stippen zulks aan, opdat de telegraaf zijn krediet niet zou verliezen. Velen zullen toch bij de mystificatie in 't groot, die wij allen dezer dagen beleefd hebben, zich geneigd gevoelen om de volkspraak met een nieuw spreekwoord te verrijken: „Hij verdicht als een telegraaf," en toch behoorde men te zeggen: „Hij verdicht als een Tartaar," of wil men er een veriant aan toevoegen, dan zal men dikwerf met alle waarheid kunnen zeggen: „Hij verdicht als een correspondent."

Doch is de teleurstelling van velen groot, nu zij de Fransche en Engelsche vlaggen nog niet op de muren van het geduchte Sebastopol zien geplant, dit moet hen niet geheel ontmoedigen, want zeker is het, dat de wapens der verbondene legers zegevierend bij de rivier de Alma hebben gestreden en van alle zijden op Sebastopol zijn aangerukt.

Uit het officiële rapport van den maarschalk *St. Arnaud* over den slag bij de Alma blijkt, dat de geallieërden overal hebben gezegevierd. De Fransche liniën overvleugelden op de hoogte de Russische. Het was geen terugtogt meer, maar eene volslagen vlugt. De soldaten wierpen wapens en ransels weg om beter te kunnen loopen. Indien de verbondenen meer ruiterij bij zich hadden gehad, dan zou het leger van *Menzikoff* geheel zijn vernield. Het verlies der Engelschen bij dezen veldslag wordt begroot op 1500 man; dat der Franschen op 256 officieren en soldaten en 1033 gekwetsten.

Het bevestigt zich, dat de generaal *Canrobert* in dezen slag in den buik door een kogel is gewond. De wonde is echter niet gevaarlijk.

Betreffende dezen slag, verneemt men nog dat de talrijke Russische artillerie eene zware vuurzee over de geallieërden uitbraakte. Het plateau werd gelijktijdig door de Franschen en Engelschen ingenomen, die van beide zijden aanvielen. Vooral de Zouaves (Afrikaansche jagers), de Schotsche fuseliers en de Hooglanders hebben zich door moed en dapperheid in hooge mate onderscheiden. *Drieduizend* Russen zijn door de geallieërden krijgsgevangen gemaakt.

Wat er tusschen den 20sten Sept., den dag waarop de Russen uit hunne versterkte positie van de Alma werden teruggeworpen, tot den 28sten September heeft plaats gehad, wordt genoegzaam niet gemeld. Er wordt gesproken van verschillende gevechten, die niet omschreven, noch gekarakterizeerd worden. En van den 20sten springt men tot op den 28sten September, om te berigten, dat de vereenigde legers zich thans ook gevestigd hebben ten zuiden van Sebastopol, te Balaklava, eene kleine en zeer geschikte versterkte zeehaven, in de nabijheid van Sebastopol gelegen, waar men het belegerings-geschut heeft ontscheept. Ook is daar aan land gezet een gedeelte van de laatst aangevoerde troepen. Dien ten gevolge moet Sebastopol ten noorden en ten zuiden gelijkelijk zijn omgeven.

De *London Gazette* bevat hieromtrent de volgende depêche van lord *Stratford de Redcliffe*, gedagteekend den 30sten Sept. De legers der bondgenooten vestigden in den morgen van den 28sten het uitgangspunt hunner operatiën te Balaklava, en maakten zich gereed naar Sebastopol op te rukken. De *Agamemnon* en andere schepen der geallieërden bevonden zich in de haven van Balaklava, alwaar de gesteldheid van het terrein eene gunstige gelegenheid aanbood om den artillerietrein voor de batterijen te ontschepen. Er is berigt ontvangen, dat vorst *Menizikoff* met 20,000 man in het veld staat en op versterking wacht; dat de vesting Anapa door de Russen aan de vlammen is prijs gegeven; dat het garnizoen dier plaats naar het tooneel des oorlogs nabij Sebastopol was opgerukt, en dat een konvooi ammunitie, door kozakken geëskorteerd, door een detachement Engelschen was genomen en verstrooid geworden. De *Banshee*, die deze tijdingen overbragt, verliet de Krim in den avond van eergisteren (den 28sten).

(De bezetting der geallieërden van Balaklava is een gewigtig feit. Van dit punt kunnen zij de gemeenschap met de vloot onderhouden; een goede weg leidt naar Sebastopol. De geallieerden zijn dus op eene hechte wijze in de Krim gevestigd. Het is aan hunne troepen gelukt verschillende rivieren over te trekken, de golf van Sebastopol om te gaan, zich in de bergen te wagen, om Balaklava te naderen. Het overschot van *Menzikoff's* leger is verre teruggeworpen.)

Prins *Mentzikoff* heeft zich echter niet in Sebastopol laten opsluiten. Hij staat aan het hoofd van 20,000 man te Batschiseraï, ten noord-oosten van Sebastopol in 't veld, en wacht daar op versterkingen.

Ziedaar de toestand, gelijk hij naar officiële berigten op den 28sten September was.

Hij verschilt veel van de wonderbare berigten, door den Tartaarschen renbode te Bucharest mondeling medegedeeld en door de Oostenrijksche *autoriteiten* naar Weenen, en van daar door gansch Europa verspreid!

Terwijl *Schamyl* van den eenen kant van een aanval op Tiflis heeft afgezien om de onderneming der geallieerden te ondersteunen, meldt de *Morning Chronicle*, dat van de andere zijde de Russische generaals *Osten-Sacken* en *Luders*, aan het hoofd van 40 bataljons, in de Krim zijn gerukt, welke krijgsmagt geheel afgescheiden is van de 20 000 man sterke bezetting van Odessa. De ingezetenen van Odessa hebben den waarborg gegeven, dat zij, bijaldien de stad door de geallieërde magt mogt worden aangetast, zij haar liever aan de vlammen zullen prijs geven dan ze in hunne handen te doen vallen.

Eene officiële tijding uit Konstantinopel, van den 30sten September, berigt, dat maarschalk *de Saint-Arnaud* aan de cholera is overleden. Generaal *Canrobert* is hem opgevolgd als opperbevelhebber van het Fransche leger in de Levant.

[Men verhaalt van maarschalk *de Saint-Arnaud*, die, zoo men weet, reeds sinds eenigen tijd in zeer lijdenden toestand verkeerde, dat hij zou gezegd hebben: „Nooit heb ik, zoo als thans, ondervonden, hoe krachtig de wil kan zijn om te leven."]

— De *Algem. Z.*, vroeger zoo Russisch-gezind, behelst heden een *zeer belangrijk* artikel, waarin het betoogt, dat de afloop van de Krim-expeditie eigenlijk thans niet de hoofdaandacht moet bezig houden, hoe gewigtig de verbreking van de Russische magt ook zij. Valt de vesting niet, dan zal de Czaar, overmagtig, zijn' toorn zekerlijk op Oostenrijk doen vallen; valt die vesting, dan moet de Czaar nog meer verbolgen zijn op Oostenrijk, dat door de bezetting der Vorstendommen de Krim-expeditie mogelijk maakte. Rusland heeft wel is waar steeds van vredelievendheid gesproken, maar het heeft van den beginne door zijne daden getoond, den oorlog te willen. Het zal dit weder toonen, niet door Oostenrijk aan te vallen, maar door het zoo in 't naauw te brengen, dat Oostenrijk moet aanvallen. Zonder slag of stoot heeft baron *v. Hess* de Russ. troepen genoopt de Vorstendommen te ontruimen.

De weg van Warschau op Weenen is slechts door Olmütz verschanst, maar ligt overigens geheel open. Door de zamentrekking zijner meest uitstekende troepen, gelijk Rusland reeds bezig is, kan het het bestaan van Oostenrijk in de waagschaal brengen en daarom Weenen nopen het eerste schot te doen. Dit is weder met woorden den vrede te willen, en inderdaad den oorlog te verlangen. Die oorlog schijnt op handen. Als het eerste schot aan de Gallicische grenzen valt, zal geheel Duitschland sidderen. Hoe men nu over het karakter van de Duitsche eenheid denke, ze zal zich dan openbaren. Misschien evenwel is dat dreigend gevaar nog af te wenden, zooals het in April ware te doen geweest, doordien namelijk Duitschland reeds nu zijne eenheid met kracht toone!

Men ziet dat de vrees voor een' meer algemeenen oorlog meerderen gaat bekruipen, ook de meest gematigden!

— De administratie van den spoorweg van Warschau heeft bevel gekregen al de waggons, waarover beschikt kan worden, gereed te houden tot het vervoer van troepen en oorlogsmateriëel naar de Oostenrijksche grenzen van Krakau. Deze maatregel wordt toegeschreven aan de omstandigheid, dat Oostenrijk eene aanzienlijke krijgsmagt langs de Poolsche grenzen zamentrekt.

Immers de grensvesting Olmutz, eene der sterksten van den Oostenrijkschen staat, wordt gewapend en in volkomen staat van verdediging gebragt. Krakau wordt met grooten spoed tot eene sterke wapenplaats hervormd en eene ontzaggelijke hoeveelheid amunitie, zooals slechts tot eenen grooten oorlog noodig is, aldaar bijeengebragt. De toevoer van krijgsmateriëel naar Galicië duurt voort. Bijna elk punt in de oostelijke grens-provinciën wordt versterkt. Men spreekt zelfs van eene nieuwe ligting van rekruten, waartoe men een keizerlijk besluit te gemoet ziet.

— Keizer *Nikolaas*, wiens komst te Warschau reeds zoo goed als zeker was, alwaar alles tot zijne ontvangst is in gereedheid gebragt, zal, naar men verneemt, in de netelige omstandigheden, waarin Rusland thans is gebragt, zijne hoofdstad niet verlaten.

Brieven uit Petersburg zeggen, dat de politie daar ter stede verscheidene personen heeft gevangen genomen en naar de forteres Petropowlofski gezonden, als hebbende, toen de landing der geallieërde troepen in de Krim te Petersburg bekend werd, zich onvoorzigtiglijk uitgelaten over den vermoedelijken uitslag der expeditie. De gemoedsstemming der bevolking is zeer ter nedergedrukt.

— Uit Odessa wordt berigt, dat door een' hevigen brand aldaar het grootste gedeelte der koopgoederen, welke in de haven-magazijnen bewaard werden, eene prooi der vlammen is geworden.

(*Laatste berigten.*) Het *J. de St. Petersbourg* van den 30sten Sept. bevat het eerste leger-bulletin van prins *Mentzikoff* over het gevecht aan de Alma, hetwelk aldus luidt:

„Het Engelsch-Fransche legerkorps, dat in de Krim geland is, is den 20sten Sept. genaderd tot de positie, welke wij aan de rivier Alma, bij het dorp Burluck bezaten. Onze troepen hebben gedurende verscheidene uren, de hevige aanvallen des vijands afgeslagen; evenwel zijn zij, aan de beide flanken bedreigd door zijne talrijke magt, en vooral door zijne schepen, tegen den avond aan de overzijde van de rivier Katcha teruggetrokken en hebben eene positie voor Sebastopol ingenomen." Na al zijne maatregelen ter verdediging genomen te hebben, maakte prins *Mentzikoff* zich gereed, om den vijand met kracht weerstand te bieden.

Eene depèche uit Odessa van den 4den Oct. meldt, dat tot den 2den dezer niets beslissends in de Krim was voorgevallen; de Russen trokken hunne magt bijeen en maakten groote toebereidselen tot verdediging van de Belbeck en van Sebastopol; *Mentzikoff* had het noorder kamp weder betrokken.

(Volgens eene depèche uit Weenen van den 7den dezer, zou aldaar het officiële berigt zijn ontvangen, dat prins *Mentzikoff* het noordelijk fort genomen heeft, dat door de Franschen zonder tegenstand verlaten was, om zich met de Engelschen te Balaklava te vereenigen.)

Luidens een berigt uit Weenen, mede van den 7den October, was Sebastopol den 29sten volkomen ingesloten.

De *Sinaï* is den 7den te Marseille aangekomen met berigten van Konstantinopel d.d. 30sten Sept. De ontvangen tijdingen uit de Krim melden, dat na den slag bij de Alma, de Russen al de dorpen, welke zij doortrokken, hebben afgebrand. Zij hebben 6000 man onder weg achtergelaten.

Sebastopol werd naauw ingesloten; men zag de overgave binnen kort te gemoet. De gezondheids-toestand van het expeditionnaire leger was uitmuntend. Den 28sten zouden 5000 man Fransche en Turksche ruiterij Varna verlaten.

ITALIE.

Men schrijft uit Rome, dd. 24sten September, dat de kardinaal *Angelo Maï* de armen van zijn geboorteland tot zijne universele erfgenamen heeft gemaakt, behoudens de legaten aan een neef en aan zijne dienstboden. Deze nalatenschap is aanzienlijk. De kardinaal had aanmerkelijke sommen verkregen door de uitgave van verschillende werken; doch het belangrijkste deel van zijn vermogen is de talrijke bibliotheek die hij met groote onkosten had bijeengebragt. Men schat de waarde op omstreeks 70,000 piasters (omstreeks 200,000 guldens). Door eene bijzondere bepaling van het testament is het pauselijke gouvernement gemagtigd om zich deze bibliotheek voor de helft der waarde aan te schaffen. Het gerucht loopt, dat het gouvernement van deze vergunning geen gebruik wenscht te maken, en dat deze schoone verzameling zal worden verkocht; welk berigt zeker door belanghebbenden met de meeste belangstelling zal worden vernomen.

SPANJE.

In berigten uit Madrid van den eersten dezer, wordt gemeld, dat in Malaga en ook in Logrono bedenkelijke on-

lusten zijn uitgebroken. In Jaen moet eene republikeinsche samenspanning zijn ontdekt.

Nog altijd spreekt men van het voornemen der Koningin om te abdiceren, volgens sommigen ten gunste van de jonge prinses der Asturiën, volgens anderen ten voordeele van den graaf *de Montemolin*. Het gerucht was ook verspreid, dat de nationale militie voornemens was eene manifestatie tegen eenige leden van het kabinet te doen.

Overigens behoeft het wel geen betoog, dat de clericale, Carlistische en Montemolinistische partijen geen middel ongebruikt laten om het ministerie en misschien wel den troon te ondermijnen, zoodat men tegen menig ongunstig berigt op zijne hoede moet zijn. Madrid wordt door de knuperijen der anarchisten in bijna voortdurende ongerustheid gehouden, zóó zelfs, dat de Koningin, voldoende aan den wensch van het ministerie, te Madrid is gekomen, waar zij zich gisteren nagenoeg den geheelen dag aan het volk heeft vertoond, om des avonds weder naar het Pardo terug te keeren.

In de provinciën hebben herhaalde gevechten met Montemolinisten plaats gehad, waarbij de regeringstroepen echter de bovenhand behielden.

De progressisten maken zulke vorderingen, dat het woord republiek weder gehoord wordt.

(*Laatste berigten.*) Het dagblad *Las Novedades* verzekert uit eene echte bron vernomen te hebben, dat de graaf *de Montemolin* en *Cabrera* te Dieppe verscheidene malen bijeen zijn gekomen; dat *Elio* het bevel heeft ontvangen om zich te verstaan met eenige chefs en officieren van zijn leger, en dat de groote meerderheid der uitgewekene, overeengekomen is om zich op alles voor te bereiden, hoewel het voornemen niet bestaat om iets te ondernemen, voor dat zich eene gunstige gelegenheid voordoet.

De schranderste mannen van de Carlistische partij, voegt dit dagblad er bij, hebben bunne pogingen in het werk gesteld, om den graaf *de Montemolin* te doen besluiten, van zijne aanspraken af te zien ten gunste van zijn broeder, den infant don *Joan*, aan wien men de meeste bekwaamheden toeschrijft onder al de zonen van don *Carlos*.

Als nadere bijzonderheden nopens de gebeurtenissen te Burgos, verneemt men nog, dat het oproer meer dan vijf uren meester van de stad was, in welken tijd het volk zich niet slechts op de bakkers en graanverkoopers, maar ook op menig aanzienlijk ingezeten bloedig wreekte. Eerst toen werd de krijgswet afgekondigd en geraakten de troepen met het volk handgemeen; de eersten behielden daarbij de overhand en maakten talrijke gevangenen.

DUITSCHLAND.

Van de zijde der Pruissische regering worden op nieuw stappen te St. Petersburg gedaan, om nog onderscheidene concessiën te erlangen ten behoeve van het handelsverkeer aan de grenzen. Bij de dringende behoefte, die in Rusland bestaat voor een' ruimeren toevoer van koloniale en andere buitenlandsche waren, die men thans enkel langs dien weg aldaar ontvangen kan, ziet men met zekerheid de inwilliging der Russische regering te gemoet. Reeds bestaan langs de wederzijdsche grenzen zeer vriendschappelijke verbindingen tusschen de ingezetenen, hetgeen op hooger bevel, door de plaatselijke autoriteiten wordt begunstigd.

— Den 4den dezer 's avonds brak in de stad Memel een verschrikkelijke brand uit, die den 6den tegen het vallen van den avond nog niet gebluscht was. Een groot gedeelte der stad is reeds eene prooi der vlammen; en men wanhoopt aan het behoud van een ander deel. Al de kerken zijn òf in de asch gelegd òf aanmerkelijk door de vlammen beschadigd. Van de talrijke pakhuizen en magazijnen zijn nog slechts weinig staan gebleven. De stad verkeert in rouw en jammer. Algemeen was de wedijver om hulp en bijstand te verleenen. Van het verlies van menschenlevens is nog niets vernomen.

(Volgens de laatst ontvangen berigten, was men den brand te Memel meester; de verschoond gebleven gedeelten der stad waren buiten alle gevaar.)

— Te Mainz zijn 17 jonge lieden van den handwerksstand gearresteerd, beschuldigd leden te zijn van eene socialistisch-communistische vereeniging.

— Men zegt dat de bekende treurspeler [de neger] *Ira Aldridge* in Oostenrijk tot de verdachte personen gerekend wordt en dat er gestrenge bevelen gegeven zijn om dezen Afrikaanschen *Roscius* den toegang in de Oostenrijksche staten te beletten. Waaraan de heer *Ira Aldridge* dit besluit te danken heeft, wordt niet gemeld.

— In Hongarije zijn op groote schaal arrestatiën gedaan, men spreekt van meer dan 100; vele der onlangs benoemde ambtenaren zullen een regterlijk onderzoek ondergaan.

— De regering van St. Gallen (Zwitserland) heeft in den grooten raad van dit kanton eene wet ter tafel gebragt tegen het loterijspel, volgens welke niet alleen de collecteurs, maar ook de deelnemers met eene geldboete tot *f* 200 fr. zullen gestraft worden.

DENEMARKEN.

Den 4den besloot het Volksthing met 81 tegen 6 stemmen tot de lezing van het bekende Jutlandsche adres, dat de Koning weigerde te ontvangen uit handen van de deputatie die het hem wilde overgeven. Den 5den zal de heer *van Hall* het adres van antwoord op de troonrede voorstellen. De hofjagermeester *Tutcin* deed het voorstel, eene commissie te benoemen om te onderzoeken of de ministers voor eene regtbank zullen worden gedaagd. Ook verwacht men in deze zitting een voorstel van *Tillisch*, strekkende tot verandering der grondwet.

— De Deensche *Volksthing* heeft besloten tot het aanbieden van een adres aan den Koning, waarbij, alvorens de ministers voor den rijksdag aan te klagen, den Koning wordt te kennen gegeven, dat het kabinet het vertrouwen der vergadering niet bezit.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 5 October.

De grenadiers der coldstream guards en de fusiliers van hetzelfde korps hebben bevel bekomen om naar de Krim te vertrekken.

— Eene dame te Belfast, mevr. *Wilson*, is aan de cholera overleden, nalatende een vermogen van £ 300,000 (*f* 3,600,000), door haar aan de armen harer geboortestad vermaakt. De rente dezer som zal verdeeld worden onder de arme weduwen boven de 60 jaren; ieder van haar zal 7 sh. (*f* 4,20) wekelijks ontvangen. Genoemde dame legateerde £ 6,000 aan een doofstommeninstituut en £ 20,000 aan verschillende instellingen van liefdadigheid te Londen.

— De Engelsche dagbladen deelen het volgende mede:

„ Het archeologisch genootschap van Palestina in Londen zal eene geleerde expeditie naar het Heilige land zenden, ten einde te onderzoeken en te doen opgaven: 1) het monument door *Josua* te Sichem opgerigt; 2) de 12 steenen, door denzelven te Gilgal geplaatst; 3) het graf van *Makpelah*, bij Hebron, hetwelk ook moet bevatten de mumie van *Jacob*; 4) het graf van *Joseph*; 5) de graven van de koningen van Judea en Israël en die der Machabeën; 6) opsporingen te doen te Rameh en Bethel en op de kerkhoven en in de overblijfselen der oudste steden en plaatsen van het Heilige land. Deze expeditie staat op het punt om uit Engeland naar hare bestemming te vertrekken.

— De Engelsche zendeling *Livingston* heeft de gevaarlijke taak volbragt om het vasteland van Afrika door te trekken. Van Angola wordt daaromtrent den 22sten Junij l.l. geschreven: Den 31sten Mei is ter dezer stede aangekomen de eerw. heer *Livingston*, die in Mei 1852 van de Kaap de Goede Hoop vertrok, met oogmerk om het binnenland van Afrika te onderzoeken en vriendschapsbetrekking met de inlandsche stammen aan te knoopen, ten einde daaronder zendingsposten op te rigten. Na eene reis van ongeveer acht maanden van de Kaap, en na het meer N'Gami ten westen overgetrokken te zijn, kwam de heer *Livingston* aan de oevers der Zambeze, waar deze stroom, tusschen 14 en 18 gr. zuiderbreedte, zich noord- en zuidwaarts in het midden van het vasteland verspreidt. In de landstreek aldaar werd hij op de vriendelijkste wijze door *Sekeletu*, het voornaamste opperhoofd, ontvangen, en is aldaar acht maanden verbleven, ten einde het Evangelie te verkondigen en kennis van het land en deszelfs bewoners te verkrijgen.

— De jongste berigten uit Bombay, loopende tot den 30sten Augustus, melden uit Britsch Indië geen ander nieuws dan van vreedzamen en gunstigen aard. Den 15den dier maand was het eerste gedeelte van den Bengaalschen spoorweg voor het algemeen verkeer opengesteld. De electrische telegraaf van Calcutta over de noordwestelijke provinciën naar Bombay was bijkans, en die tusschen de laatstgenoemde stad en Lahore geheel voltooid. Berigten van Calcutta zouden thans in zesentwintig dagen Londen kunnen bereiken; en wanneer een telegraafdraad door de Middellandsche zee gelegd en de stoombootdienst tusschen Bombay en Suez verbeterd werd, zou daarvoor slechts een tijd van twaalf dagen noodig zijn. Te Calcutta was eene industrieschool geopend; en te Bombay was het gouvernement werkzaam om ook aldaar zulk eene school op te rigten, waarvoor een rijk inboorling eene jaarlijksche bijdrage van 500 p. st. aangeboden had.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 October.

De *Moniteur* bevat een besluit des Keizers, waarbij de invrijheidstelling van *Barbès* wordt bevolen.

— Bij keizerlijk dekreet is het invoerregt op wijn in fusten, booten of flesschen bepaald op 25 centimes per hectoliter en dat op gezouten vleesch op 50 centimes de 100 kilo.

— De jongste berigten omtrent de in de Krim behaalde voordeelen door de geallieërden, schijnen op vele plaatsen zoo aanmerkelijk vergroot te zijn, dat men het reeds als eene stellige waarheid beschouwde, dat Sebastopol bemagtigd was en dat men te dier zake feesten heeft doen plaats vinden. De maire van Hâvre is insgelijks in deze dwaling vervallen en kondigde aan de bewoners dier stad aan, dat, daar de bemagtiging van Sebastopol thans *officiëel in den Moniteur* gemeld was, de openbare gebouwen feestelijk versierd en des avonds zouden verlicht worden. Ook op andere plaatsen is deze gebeurtenis reeds feestelijk gevierd.

— De heer *Thiers* is zeer ongesteld en zijne vrienden vreezen voor het verlies zijns levens.

— De bijeenkomst van Amerikaansche diplomaten, welke te Bazel zou plaats hebben, zal aanstaanden Maandag te Ostende gehouden worden. Er zullen zich daar onder anderen bevinden de heeren *Buchanan* (Engeland), *Mason* (Frankrijk) en *Soulé* (Madrid). Laatstgenoemde heeft deze vergadering uitgelokt.

— Te Cherbourg wordt thans eene drijvende stoombatterij van 16 stukken geschut gebouwd. Dit platbodem stoomvaartuig, dat door eene schroef in beweging zal worden gebragt, is bestemd om in de aanstaande lente te ageren tegen de Russische maritieme vestingen in de golf van Finland.

— Te Lafire zijn proeven genomen met ver dragend geschut. Het doel was op een' afstand van 5000 ellen geplaatst.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van den 6den October.

In de zitting van heden, bijgewoond door de ministers van binnen- en buitenlandsche zaken, is aangenomen zonder beraadslaging en met algemeene stemmen, het wets-ontwerp tot wijziging van hoofdstuk V der staatsbegrooting voor 1853, nadat door den minister van binnenlandsche zaken daarbij was gevoegd een tweede artikel, strekkende om de wet in werking te doen treden met den dag harer afkondiging.

De Kamer heeft beslist dat de commissiën in het vorig zittingjaar benoemd tot onderzoek van regeringsverslagen en die daaromtrent nog geene rapporten hebben uitgebragt, in deze zitting hare werkzaamheden zullen vervolgen.

In deze zitting is ingekomen eene koninklijke boodschap, ten geleide van naturalisatie-wetten van *G. Gerhards* en 9 anderen. Drukken, ronddeelen en verzenden naar de afdeelingen.

Na de openbare zitting heeft de Kamer zich in comité-generaal vereenigd.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen enz. in 't Bijvoegsel.*)

TELEGRAPHISCHE BERIGTEN.

PARIJS, *heden* 9 October. De *Moniteur* van heden behelsd het berigt van *Arnaud's* overlijden; er heerschte groote droefheid over dit verlies. Generaal *Canrobert* is in zijne plaats tot opperbevelhebber van het leger benoemd. Sebastopol was geheel ingesloten en de verbondenen bereidden zich op een krachtigen aanval voor. Het zwaar geschut was ontscheept. De verbondene troepen waren in een goeden staat van gezondheid en ruim van levensmiddelen voorzien.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, heden, Maandag den 9den October.

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$60\frac{3}{8}$.
Dito Dito	- 4	„	$90\frac{7}{8}$.
OOSTENRIJK Metalliek	- 5	„	$69\frac{3}{4}$.
Dito Nieuwe 1854	- 5	„	$78\frac{1}{2}$.
Dito	- $2\frac{1}{2}$	„	$35\frac{3}{8}$.
SPANJE Onbep. St.	- 1	„	$18\frac{1}{8}$.
Dito Binnenl	- 3	„	$32\frac{1}{2}$.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	- 5	„	$99\frac{3}{4}$.
Dito bij *Hope*	- 4	„	75.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

AMSTERDAM, heden 9 October. Granen onveranderd, met tamelijken handel. Koolzaad op 9 vat in Oct. 75 p. vl. Raapolie op Nov. *f* 45.

ROTTERDAM, heden, 9 Oct. Tarwe 80 cents lager. Ongedroogde rogge 30 cents lager. Boekweit minder gevraagd.

LONDEN, heden 9 October. De Tarwe was 1 sh. hooge met veel handel.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 4 Oct., kapit. *Landeweer* Zeevaart en *Kieft* Jantina Jikkina, beide v. Sunderland; *Fenenga* Clara Dorothea, *de Jonge* Bougina Lammegina en *Jonker* Thia, alle 3 v. Archangel; *de Jonge* Cath. Cornelia, v. Heiligenhaven; *Zwieting* Petrus Horreus, v. Lubeck; *Deters* Maria Margaretha, v. Kiel; den 5den *Bakker* Harmina Cath. en *van Duinen* Alkanna Elisab., beide v. Archangel; *Kuipers* Alida Schuringa, v. Newc.; *Kuipers* Maria, v. Memel; den 6den *Lukens* Gesina Joh., v. Archangel; den 7den *Meeter* Hensina, v. Londen. — Te Texel den 5 Sept., *Rosenbeek* Roelina, den 6den *van Reen* Vriendschap, *Oorburg* Hendrika Ellida en *Jager* Zwaantje Elisab., alle 4 v. Londen. — Te Helvoet den 5 Oct., *Visser* Hervatting, v. Londen; *Smit* de Hoop en *Nieting* Catharina, beide v. Archangel, de laatste als bijlegger naar Sunderland; *Duintjer* Aukjen Gebkelina en den 6den *v. Deest* Jacobus, beide v. Cardiff. — Te Brouwershaven den 5 Oct., *Steen* Sieke van der West, v. Grangemouth. — Te Geelong den 29 Junij, *de Boer* Eva Johanna, v. Londen. — Te Havanna den 8 Sept., *de Jong* Zuiderzee, v. Harlingen. — Te Suriname den 4 Sept., *Visser* Eliza, v. Amst. — Te Nickerie den 3 Sept., *de Boer* Joh. en Henriette, v. Charlestown. — Te Cevita Cecchia den 18 Sept., *Goosens* Gerardina Klaziena, v. Rotterdam. — Te Palermo den 23 Sept., *Diepenbroek* Helena Thecla, v. Rott. — Te Napels den 18 Sept., *Pik* Maria Aurelia, v. Amst. — Te St. Ubes den 20 Sept., *Dik* Alda Sinnige, v. Lissabon. — Te Lissabon den 20 Sept., *Alberts* Gesina Jantina, v. Amst. — Te Triest den 1 Sept., *Klasen* Elisabeth, v. Rott. — Te Londen den 2 Oct., *de Jonge* Magrietha, *Naatje* Alberdina Edzina en *Ketelaar* Hazard, alle 3 v. Archangel; *Visser* de Hoop, v. Workum; den 4den *Rasker* Stad Groningen, *Poort* Catharina en *Vos* Jantina, alle 3 v. Archangel; *Karst* Lambertha, v. Drammen; *Duintjer* Friso, v. Harlingen. — Bij Deal den 2 Oct., *Doornbos* Jetskelina Wija, v. Amst. n. Messina. — Bij Dungeness den 3 Oct., *Wekenborg jr.* Anna Margaretha, v. Amst. n. Messina. — Bij Hastings den 2 Oct., *Kikkert* Voorwaarts, van Amst. n. Nickerie. — Bij Wight den 4 Oct., *Mooi* Nijverheid, v. Amst. n. Batavia. — Te Portsmouth den 4 Oct., *Tolner* Levant, v. Kirkaldy. — Te Cardiff den 2 Oct., *Brugma* Nina Burhoven, v. Dublin. — Te Leith den 3 Oct., *van der Veen* Vr. Anske, v. Harlingen. — Te North Shields den 2 Oct., *Panjer* Gesina, van Kampen; *Munneke* Baudina, v. Harlingen; den 4den *Vegter* Bertha Schuringa, v. Groningen. — Te Hartlepool den 1 Oct., *Scholtens* Alida Ikina, v. Amst.; *van Calcar* Helena Christ., v. Rott. — Te Hull den 2 Oct., *de Jonge* Onderneming, v. Archangel. — Te Hamburg den 4 Oct., *Bootsman* Stina, v. Amst. — Te Bremerhaven den 2 Sept., *Bakker* Vr. Jantje en *Bieze* Sophia, beide v. Sappemeer. — Te Cuxhaven den 4 Sept., *Konterman* Vr. Renske, en den 5den *Riensema* Goede Verwachting, beide v. Bremen n. Stettin. — Te Gothenburg den 26 Sept., *Knol* Catharina, v. Ivica. — Te Frederikstad den 13 Sept., *van der Veer* Noorstar, v. Harlingen; *Polee* Reina Arendina en *de Jonge* Jantina Engelina, beide v. Delfzijl; den 23sten *de Grooth* Lucas Wildervank en *Hageman* Maria, beide v. Termunterzijl. — Te Arendahl den 19 Sept., *de Boer* Gesina, n. Gend en *de Groot* Concordia, n. Londen, beide v. Memel; *Flik* Geerdina Beerta, v. Dantzig n. Leer. — Te Dalarö den 29 Sept., *Postema* Maria en *Krol* Antje en Jansje, beide n. St. Ubes. — Te Swinemunde den 1 Oct., *Harding* Alida, v. Wick. — Te Dantzig den 1 Oct., *de Boer* Fenna, v. Lubeck; den 2den *Knooihuizen* Annech. Bouw., v. Rendsb.; den 4den *de Boer Sap* Zwaantina Thelina, v. Amst.; *Pronk* Gesina, v. Hamb. — Te Pillau den 2 Oct., *Gust* Anthonia Francina, v. Torravecchia; *Veen* Alida, v. Cadix; den 3den *Pruim* Dankbaarheid, v. Antwerpen. — Te Memel den 30 Sept., *Pot* Vriesland, v. Torravecchia; *Doekes* Alida Giezena, v. Cadix; den 1 Oct. *Bart* Eefka Maria, v. Cette. — Te Holtenau den 4 Oct., *Prins* Heiko Prins, v. Skelleftea n. Rendsburg. — Te Rendsburg den 29 Sept., *Hazelhoff* Vrede, v. Zwolle; den 30sten *Schuur* Jacoba Gesina, v. Deventer; *Pekelder* Berendina, v. Kampen; *Ploeg* Vertrouwen, v. Buxtehude; *Bockhout* Joh. Herm., v. Hamburg; den 1 Oct. *van Dijk* Eva Hindrika, v. Stettin; *de Boer* Wemelina, v. Hamburg; *Joosten* Jantina, v. Bremen; *Balk* Jacomina, v. Memel; *Bolhuis* Gesina, v. Colberg; *Woudstra* Vriendschap, v. Dantzig; den 2den *Broekema* Maria, *Heins* Georgina en *Huisman* Andreas, alle 3 v. Colberg; *Karsens* Onderneming en *Joosten* Vr. Hillechiena, beide v. Schiedam; *Hazewinkel* Jonge Liefde, v. Hamburg; den 3den *Scholtens* Regina Hillechina, v. Schiedam; den 4den *Visser* Trijntje, v. Amst.; *Gerritsma* Jonge Gerrit, v. Rott.; den 5den *Hangelbroek* Margaretha, v. Amst.

Vertrokken van Amsterdam den 4 Oct., kapit. *van der Wall* Johan Wilbrand, n. Newcastle; *de Jonge* Elisabeth, n. Harburg; *Formsma* Jantje, n. Leer; den 5den *Eisinga* Cath. Charl., n. Rugenwalde; den 6den *de Vries* Vijf Gezusters, n. Bremen; den 7den *Brandsma* de Jonge Willem, n. Memel; *Pronk* Hendrika Gesina, n. Koningsbergen. — Van Helvoet den 4 Sept., *Buiten* Orion, n. Stettin. — Van Suriname den 28 Aug., *Wijgers* Joh. Hermanus en den 30sten *Duinker* Triton, beide n. Amst. — Van Cadix den 24 Sept., *Zandlinga* Zeebloem, n. Buenos Ayros. — Van Bordeaux den 2 Oct., *de Haan* Siewerdina, n. Gend. — Van Bayonne den 1 Oct., *Hazewinkel* Jonge Hendrik, n. Hamburg. — Van Cardiff den 3 Oct., *Schaap* Jan Jacob, n. Rott. — Van Arbroath den 3 Oct., *de Jong* Hendrika, n. Helmsdale. — Van Kirkaldy den 4 Oct., Hendrika, *Hoetjer* Wendelina en *Brouwer* Harmina Nepperus, alle 3 n. Grangemouth. — Van Fraserburgh den 1 Oct., *Mulder* Jantina, n. Dantzig. — Van Hamburg den 5 Oct., *Meppelder* Thetis, n. Buenos Ayros; *Sanders* Christian, n. Groningen; Grietina Hillegina, n. Memel; *Nieveen* Jacoba Catharina, n. Malmöe. — Van Bremerhaven den 2 Sept., *de Jonge* Alida Gesina, n. Amst.; *Lever* Onderneming, n. Stettin. — Van Koppenhagen den 30 Sept., *de Jonge* Pollux, n. de Oostzee. — Van Wolgast den Sept., *Smit* Margina, n. St. Ubes. — Van Swinemunde den Oct., *Potjer* Dankbaarheid, n. Koningsb.; den 3den *Gort* Vriendschap en *Kremer* Goede Verwachting, beide n. Groningen. — Van Dantzig den 30 Sept., *Heddes* Vlijt, *Mets* Verwachting en Eelje, alle 3 n. Amst.; *Mellema* Zeldenrust, n. Frederikstad.

Vertrokken van Texel den 7 Oct., kapit. *Hazewinkel* Cornelia, n. Akyab; *Klint* Wilhelmina en *Groenewoud* Susanna, beide n. Suriname; *Bottje* Gesina Alida en *Engelsman* Gezusters Boll, beide n. Genua; *Huges* Equator, n. Nizza; *Panjer* Heilina, n. Lissabon; *van der Wal* Johan Wilbrand, n. Newcastle; *de Boer* Henriette, n. Newcastle en Venetiën. — Van Helvoet den 7 Oct., *Ydo* Zeevaart, n. Lissabon; *Poelman* Fiducia, n. Memel. — Genua den 29 Sept., *Holscher* Vijf Gebroeders, n. Antwerpen.

Zeilklaar te Londen den 2 Oct., kapit. *van Reen* Vriendschap, den 4den *van der Wal* Geerdina en *Mooi* Geertje, alle 3 v. Amst.

HARLINGEN, 7 Oct. Binnengekomen den 1 Oct., kaipt. Catharina, v. Dantzig; *Geveke* Berendina, v. Frederikstad; *van der Wal* Zeelust, v. Osterrisoer; den 2den *Wijma* Stad en Lande, *Schuring* Antje en den 3den *Blijstra* Concordia, alle 3 v. Frederikstad; den 4den *Helmers* Stad Steenwijk, v. Memel.

Vertrokken den 6 Oct., kapit. *Koster* Magarita, n. Noorwegen.

ZOUTKAMP, 8 Oct. Zeilklaar kapit. *Jenkins* Jane, n. Londen; *Reijer* Jacobus Begeman, n. Kiöge; *Pot* Broedertrouw, n. Newcastle; *Bieze* Elsina, n. Noorwegen.

OOSTMAHORN, 8 October. Vertrokken den 4 Oct., kapit. *Speelman* de Vrouw Geerdina, n. Bremen en den 6den *Koops* Catharina, n. Hamburg, beide v. Amsterdam; *Klein* Jantina en *Scholten* Mettina, beide v. Kampen n. Hamburg; *Fokken* Anna Elizabeth, v. Zaandam en den 7den *Spel* de Vier Gebroeders, v. Amsterdam, beide n. Hannover; *Fulfs* Johan Theodor, n. Hamburg, Frauw Kea en *Fisser* de 3 Gebroeders, beide n. Harburg, alle v. Amsterdam; den 8sten *Reijer* Jacobus Begeman, n. Kröge en *Jenkins* Jane, n. Ipswich, beide v. Groningen.

DELFZIJL, 8 Sept. Binnengekomen den 7 Oct., kapit. de Vr. Maria, v. Carolinerzijl en *de Haan* Alida, v. Bremen, beide n. Amsterdam; *Bijmholt* Gesiena, v. Leer.

Vertrokken den 6 Oct., kapit. *Stuitje* de Jonge Maria en Jogchemina, beide n. Emden; *Lodewijks* Arendina Sophia, v. Amsterdam n. Leer; *Bolmeijer* Uit Vriendschap, n. Halte; *Gust* mina, n. Noorwegen; den 7den *Bakter* Hoffnung, n. Borkum; de Jonge Willem en *Molenkamp* Aaltje, beide n. de Pruissische polder.

TERMUNTERZIJL, 7 Oct. Binnengekomen den 3 Oct., kapit. *Legger* Geerdina en den 5den *Dik* de 4 Gezusters, beide v. Noorwegen; *Burmann* de Vr. Gesina, v. Leer.

Vertrokken den 3 Oct., kapit. *de Vries* de Vr. Anna, n. Norderney; den 4den *Pasmann* de Vr. Elisabeth en den 5den de 2 Gebroeders, beide n. Leer; den 6den *Klockgieter* Margaretha, n. Norderney; den 7den *Bosker* Ettina, n. Leer; *Prins* de Jonge Barend, n. Norden.

Het schip Nyverdal, gevoerd geweest door kapit. *H. R. Giezen*, op de reis van Dundee naar de Oostzee prijs gemaakt en te Memel opgebragt, is den eersten Oct. te Sheerness aangekomen.

Het schip Wobbina Catharina, kapit. *P. P. Meyer*, van Altona naar Koningsbergen, is den 4den Oct. met verlies van de boot en bezaansmast te Gluckstadt binnengeloopen.

Het schip Hazard, kapit. *H. W. Ketelaar*, van Archangel naar Londen, te Gravesend aangekomen, is den 3den Oct. op de Theems bij Woolwich, door de gouvernements sleepboot African, aangevaren en gezonken, doch het volk en des kapiteinsvrouw gered.

Het schip Mercurius, kapit. *W. de Haan*, van Dordrecht naar Dublin, te Portland binnen, heeft den 4den Oct. de reis voortgezet.

Kapit. *J. R. Dobbenga*, voerende het schip Dolphyn, van New York naar Quebec, te Newyork met schade uit zee terug, meldt van daar van den 15den Sept., dat hij hoopte met 9 à 10 dagen weder tot vertrek gereed te zullen zijn; het schip was in den storm die het den 10den dito doorgestaan had niet lek geworden, doch waren de pompen door het overgaan van de ballast verstopt geraakt, de roef ingeslagen en schooner en grootzeil verloren geraakt, terwijl in zijne nabijheid een Engelsch driemastschip door het overgaan der lading verongelukt was.

CUXHAVEN, 6 Oct. De Holl. kof Jonge Jacob, kapit. *Rijnberg*, van Hamburg naar Antwerpen, is dezen nacht ten noorden van hier in zinkenden toestand door de manschap verlaten, die hier in eene boot is aangekomen. Ook het schip is door de bergers in onze haven gebragt. — De Holl. kof Alpha, kapit. *Zijl*, van Hamburg naar Antwerpen, is hier aangekomen; het schip is zeer lek en heeft averij.

Gepraaid den .... op 50° 1' Breedte en 2° 50' Lengte, het schip Geertruida, kapit. *Losschen*, v. Antwerpen n. Livorno.

BRINDISI, 29 Sept. De Nederlandsche schooner Udo Frederik, kapit. *A. Kiers*, van Venetiën naar Londen, is in den nacht van den 24sten dezer, 20 mijlen bezuiden deze haven, gestrand; men hoopt de lading te kunnen bergen.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

29 Sept. Klein, Tw. Daniel & Wilco, v. Dantz. n. Groning., m. hout.
Das, Hermana Das, v. Londen n. Memel, m. suiker.
Stief, Charlotte, v. Memel n. Antwerpen, m. hout.
30 —— op 't Holt, Magrietha, v. Wick n. Stettin, m. harings.
Knoll, Elisabeth, v. Stockholm n. Rio Janeiro, m. hout.
Karsjens, Landman, v. Memel n. Oporto, m. vlas.
Gatzen, Elizabeth Hellena, v. Liverpool n. Memel, m. stukg.
Klassens, Ceres, v. Londen n. Koningsbergen, m. steenk.
Bijl, Juliana, v. Duinkerken n. Pruissen, m. ballast.
Pronk, Gezina Pronk, v. Dantzig n. Amsterdam, m. tarwe.
Breeland, Ida Reina, v. Torrevieja n. Koningsb., m. zout.
de Boer Sap, Zwaant. Thelina, v. Amst. n. Dantz., m. stukg.
Klein, Alida Hendrika, v. Londen n. Memel, m. stukg.
1 Oct. Doewes, Geerdina, v. Amsterdam n. Dantzig, m. stukg.
Douwes, Aquarius, v. Amsterdam n. Dantzig, m. stukg.
2 —— Velthuis, Vrouw Martha, v. Harlingen n. Dantz., m. ballast.
Kuitse, Jonge Wicher, v. Amsterd. n. Koningsb., m. stukg.
Kuipers, Maasnymph, v. Schiedam n. Pruissen, m. ballast.
v. Wijk, Jenny, v. Schiedam n. Pruissen, m. ballast.
Bakker, Vr. Geertje, v. Koningsb. n. Engeland, m. haver.
Nanninga, Vriendschap, v. Amsterdam n. Dantz., m. ballast.
Dood, Christina Jantina, v. Rotterdam n. Memel, m. suiker.
Smit, Morgenster, v. Amsterdam n. Stettin, m. stukg.
v. Ingen, Maria Catharina, v. Hull n. de Oostz., m. boomw.
Giezen, Jufvr. Hillegonda, v. Amst. n. Stettin, m. stukg.
Feijen, Jonge Klaas, v. Schiedam n. Malmo, m. ballast.
Mooi, Tiessina, v. Dantzig n. Amsterdam, m. tarwe.
Schoon, Johanna Geerdina, v. Hamburg n. Memel, m. stukg.

[illegible]st, Annech. Harmina, v. Rotterd. n. Dantz., m. ijzer.
[illegible]beek, Bureau Veritas, v. Gron. n. de Oostz., m. ballast.
[illegible]beek, 4 Gebroeders, v. Gron. n. de Oostz., m. ballast.
[illegible]ker, Antje, v. Amsterdam n. Pruissen, m. ballast.
[illegible]en 29 Sept., Z.W., Z.; den 30sten W.N.W.; den 1 [illegible]W.; den 2den W.N.W.; den 3den Z.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

[illegible]GEN, 4 Oct. In bevrachtingen is het in den laatsten [illegible]dig geweest; naar Nederland is echter weinig te doen. [Amster]dam f 27, de Maas f 29, Antwerpen f 31 per last [illegible] 4 sh. 1½ à 3 d., Londen 4 sh. 4½ à 6 d. per qr. [illegible] sh. 6 d. per ton hennep, 29 sh. per ton talk.
[illegible], 2 Oct. Naar Amsterdam f 20 per last hout.
[illegible], 28 Sept. Naar Schiedam of Rotterdam f 28 en f 24 [illegible]rst, Amsterdam f 25 met 15 pCt. per last hennep, [illegible] f 27 per last vlas.

[illegible]EN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 6 *October*.

[TAR]WE.	Veen 64 ℔ f 6,25	Zw. Voer 38 » » 3,30
[illegible] ℔ f	» 66 » » 6,65	» 40 » » 3.50
» »	GERST.	» 42 » » 3,70
70 » » 11,80	Winter 54 ℔ f 5,40	BOONEN
72 » » 12,40	» 56 » » 5,70	Paardeb. f 7,25,60
70 » » 11,65	» 58 » » 6,00	Gr. Erwten f 8 f 10
72 » » 12,20	Knobbe 60 » »	Graauwe f 8 tot f 10,50
74 » » 12,80	» 62 » »	ZADEN, ENZ.
» »	HAVER.	Old. Koolz. f 12,75
[RO]GGE.	Dikke 36 ℔ f 3,30	f 13,60
64 ℔ f 8,05	» 38 » » 3,50	Oml. f 12,50 f 13,60
66 » » 8,45	» 40 » » 3,70	Oostv. dito f 12,75
68 » » 8,85	» 42 » » 3 90	f 13 60
70 » » 9,25	Nieuwe 44 » » 4.10	G. Mosterdz. f 12 tot f 15
» »	» 46 » » 4,30	Dederz. f f
[B]OEKWEIT.	» 48 » » 4,50	Gr. Gort f 9,75 f 10,50
» 64 ℔ f 6,60	» 50 » » 4 70	Par. 100N. ℔ f 13,25.50,
66 » » 6,90	Witte Voer 36 » » 3,20	75 f 14,25
68 » » 7,30	» 38 » » 3,40	Raapolie p.v. f 40,50
64 » » 6,30	Witte Voer 40 ℔ f 3,60	Prijs der Boter
66 » » 6,70	Zw. Voer 36 » » 3,10	1ste soort f 38½
		2de » - 36

[illegible] weinig handel in een doen. — Rogge 10 ct. en Boek[illegible]ger. — Gerst ruim prijshoudend. — Haver niet drifti[illegible] weinig in omgegaan. — Koolzaad als genoteerd met [illegible]pinst. — Gort als voren. — Olie iets trager.

[illegible]EL, 6 *Oct*. De gisteren en heden gehoudene botermarkt [illegible]cht geworden. Er zijn tot heden namiddag 4 uur aan [illegible] in de beide dagen gewogen 1155 vierden, uitmakende [illegible] vier dagen verkochte en gewogene 1248 dergelijke va[illegible], die gemiddeld zijn verkocht voor f 28, zoodat er voor [illegible] nu voor eene kapitale som van f 91,814 alleen in boter [illegible] is omgezet.

[LEEU]WARDEN, 6 *October*. De prijs der Boter was he[den] f [illegible].

AMSTERDAM, 6 *October*. Tarwe tot vorige prijzen met [illegible] handel aan consumtie: 126 ℔ n. b. Pools. f 435; 127 ℔ dito f 450; 132 ℔ Rostocker f 425; 133 ℔ Mecklenb. f 425; [illegible] ℔ Pommer f 395; 128 ℔ n. b. Pools. f 450; 128 ℔ ger. o. [roo]db. dito f 420; 127 ℔ o. roodb. dito f 425. — Gedr. Rogge [illegible] ongedr. weinig in omgegaan: 118, 119, 120 ℔ n. Arch. [illegible] f 265, f 266; 118 ℔ dito f 259 a/d. Zaan; 122 ℔ Pruis. [illegible] 127 ℔ Anclammer f 300; 118 Riga f 260. — Gerst iets [illegible]: 113, 114 ℔ Deensche f 212, 215; 111 ℔ fijne dito f 195; [illegible] ℔ n. Fries. Winter f 190; 112 ℔ Deens. f 209. — Boekweit in [illegible]: 122 ℔ Gordijker f 253; 124 ℔ j. Rijn f 240 aan de [illegible]. — Buitenlandsche Erwten niet aan; zouden vorige prijzen op[gebragt] hebben.
Koolzaad ½ p. vl. hooger: Elbinger Rubsen 61 p. vl.; op 9 vat [illegible]delijk 72½ p. vl.; Oct. 73 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — [Ra]apolie dadelijk prijsh., op levering merkelijk hooger betaald: op [illegible] f 44,25; Vlieg. f 43; Nov. f 42,75 a f 43 — f 43; Dec. 42,50 a 75 — 75; Mei 1855 f 41 a 50 — f 41,50. — Lijnolie op [illegible] f 40,25; Vlieg. f 39; Nov. f 38,25. — Hennepolie op 6/w. 43,50; Vlieg. f 42,25.
Hennep. Men heeft besteed voor Riga-Poolsch uitschot f 99; [illegible] f 98; uitschot f 101; Venetiaansche P C f 93; B f 83; S C [illegible] en Liverneesche f 86.

LONDEN, 4 *Oct*. De aanvoer van alle soorten graan is in [illegible] week tot heden niet belangrijk geweest. Er waren heden wei[nig] koopers ter markt en de omzet bleef onbeduidend, waarbij [illegible] de prijzen zich goed hebben gesouteneerd.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 6 *October*. De markt van schapen en varkens [had] heden niet veel te beteekenen. Er was weinig aanvoer en de [prij]zen waren gelijk aan de markt van Dingsdag. De meeste han[del] bepaalde zich in jonge varkens.
— Op de jaarmarkt den 3den dezer te *Noordwijk* gehouden, was [ee]n groot aantal runderen ter verkoop aangebragt, maar er werden [wei]nig puike soorten onder gevonden. Vette runderen zijn duur ver[kocht], van ruim f 90 tot f 140. In vroegmelkte was nog al eenige [illegible] goede soorten van f 80 tot f 135; vaalmelkte van f 60 tot [illegible]. Over het geheel een vlugge handel.

[BE]ILEN, 7 *Oct*. Bij regenachtig weder was onze jaarmarkt [illegible] druk bezocht en de handel levendig. Vooral varkens en [illegible] waren hoog; zelfs biggen van tien week werden tot f 15 a 17 verkocht, terwijl voor Drentsche schapen f 9 betaald werd.

LEEUWARDEN, 6 *Oct*. De veemarkt was heden weder ruim [van] alle soorten voorzien, voor vette beesten werd f 6 a f 7 meer [bes]teed dan den vorigen marktdag. Kalf- en melkkoeijen vonden [goe]de koopers, en de prijzen konden goed stand houden. Vette [kal]veren ruim aangevoerd; de prijzen zijn dalende, zoo ook die van [sc]hapen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 7 *October*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 60⅝, 60⅝, 60⅝; Dito [illegible] 3 pCt. 72¼; Dito Dito 4 pCt. $90\frac{15}{16}$, $91\frac{1}{16}$, $91\frac{1}{16}$; [Ne]d. Rijn-Spoorweg 4½ pCt. 101. — SPANJE, Onbep. St. pCt. 18, 18⅛, 18⅛; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 32¼, [illegible], $32\frac{7}{16}$; Coup. Bewijzen $5\frac{1}{16}$; Amort. Schuld $4\frac{5}{16}$, 4⅜. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 36⅜, $36\frac{7}{16}$, $36\frac{7}{16}$. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 99⅜; Dito Dito [illegible] en 1829 5 pCt. 99⅜; Cert. bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 83¼; Dito 4½ pCt. 85⅛; Dito bij *Hope* 4 pCt. 75; Dito [bij] *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 74⅛. — POLEN, Cert. 4 pCt. [illegible]. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $69\frac{11}{16}$, $70\frac{1}{16}$; Dito [Lee]ning 1847 2½ pCt. $35\frac{5}{16}$, 35½; Dito Nieuwe 5 pCt. [illegible] Dito Dito 1854 5 pCt. $78\frac{9}{16}$, 78⅞, 78⅞; Louis. bij *Hope* [illegible] pCt. 100; Mexik. 23¾, $\frac{13}{16}$, $\frac{13}{16}$; Peru 4½ pCt. 70¼, ½; [illegible] Uitg. $5\frac{15}{16}$; Ecuador 3; Thes. Amst. 105⅛.
Holl. fondsen, die aanvankelijk eene neiging tot achteruitgang [ve]rtoonden, zijn ten slotte, ten gevolge van eenige inkoopen, nog [illegible] williger dan gisteren gebleven. — Van Russische waren 4½ en [5] pCt. tot verhoogde koersen te plaatsen; ook dito *Stieglitz* wa[ren], bij geanimeerde affaire, zeer gewild. — Oostenrijksche waren, [bij] vrij levendigen handel in oude 5 pCts., iets aangenamer. — [Oo]k Spaansche en Portug. waren tot iets verbeterde prijzen meer [gevraa]gd, bij vrij levendigen omzet in de eerstgenoemde. — Overigens [leve]rde de markt in vreemde effekten niets belangrijks op. — Ven. [O]nb. St. 23¾, ½; 5 pCts. N. Russen bij *Stieglitz* 81¾, 82⅛, 82⅛.
Koers van het Geld: Beleening 3; Prolong. 2½; Disconto 3 pCt.
Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 60⅝; Spaansche 1 pCt. [illegible]; Binnenl. 3 pCt. 32⅜; Metall. 5 pCt. $70\frac{1}{16}$; Dito 2½ pCt. 35½.

ADVERTENTIEN.

*** GEWONE BESLOTENE VERGADERING van het [DE]PARTEMENT *GRONINGEN* der MAATSCHAPPIJ [tot] **Nut van 't Algemeen**, op WOENSDAG den [illegible] October 1854, des avonds te 7 uur, in het CON[CE]RTHUIS. — VERSLAG der Commissie over de Kweek[sc]hool voor Onderwijzers. EXAMEN der Kweekelin[ge]n, enz.

Namens het Bestuur:
R. J. SCHIERBEEK, *Secretaris.*

*** Het **BESTUUR** van de AFDEELING *GRONINGEN* van het **NEDERLANDSCHE BIJBELGENOOTSCHAP** maakt aan al de Leden van het [Ge]nootschap bekend, dat er op Donderdag den 19den October [aa]nstaande, zal plaats hebben: 1) te 12 uur eene ALGEMEENE VERGADERING in de BOVEN-CONSISTORIEKAMER van de Martinikerk alhier, waartoe alle Leden des Bijbelgenootschaps toegang hebben, en waarin berigt zal worden gegeven van den STAAT der AFDEELING en des GENOOTSCHAPS, van de UITGIFTE van BIJBELS, van den STAAT der KAS, van het VOORGEVALLENE op de ALGEMEENE VERGADERING, in Augustus te *Amsterdam* gehouden, VERKIEZING van LEDEN in het BESTUUR der AFDEELING, enz.; 2) te 5 uur, in der A-KERK, eene GODSDIENSTIGE BIJEENKOMST, waarbij Ds. C. P. L. RUTGERS Voorganger zal zijn; wordende de Leden van het Genootschap vriendelijk uitgenoodigd, beide Vergaderingen met hunne tegenwoordigheid te vereeren. De laatste bijeenkomst, waarbij ook vierstemmig koorgezang zal plaats hebben, is mede ingerigt voor hen, die geene Leden des Genootschaps zijn, voor de geheele Gemeente — en zal tevens dienen, om Giften voor hetzelve door Broederen Diakenen in te zamelen.

Voorts verzoekt het Bestuur der Afdeeling de Bestuurders der Vereenigingen buiten de Stad gevestigd, dat zij hunne Verslagen uiterlijk vóór den 17den October bij den Secretaris, Prof. L. G. PAREAU, inzenden, ten einde er nog het noodige gebruik van kunne gemaakt worden bij de Vergadering. Eindelijk wordt aan de Bestuurders berigt, dat er na den afloop der Godsdienstoefening nog eene BIJEENKOMST van BESTUURDERS aller BIJBELVEREENIGINGEN ten Huize van de Wedw. BONTEKOE zal plaats hebben.

GRONINGEN, 10 October 1854.

Het Bestuur der Afdeeling Groningen van het Nederlandsche Bijbelgenootschap:
Namens hetzelve:
L. G. PAREAU, *Secr.*

* * Het **BESTUUR** der AKADEMIE ***MINERVA*** ma[akt] bij deze bekend, dat, indien een genoegzaam aantal personen zich daartoe mogt aanmelden, er jaarlijks aan genoemde *Akademie* uitsluitend voor **betalende** Leerlingen een **CURSUS** zal gehouden worden in de **ALGEMEENE REKEN-, MEET- en WERKTUIGKUNDE**; dat die Cursus zal loopen van den eersten MAANDAG in September tot het laatst van Junij; dat voor dit jaar de aanvang bepaald is op den **eersten** MAANDAG in November; dat dat Onderwijs zal worden gegeven door de Heeren Lector J. VAN CLEEFF en Dr. W. GLEUNS JR.; dat de uren voor dit Onderwijs zijn bepaald op MAANDAG en DINGSDAG, des middags van 12 tot 1 uur en des namiddags van 3 tot 4 uur; dat het te betalen honorarium zal bedragen voor Personen wier Ouders Leden der Akademie zijn **f 12** voor iederen Cursus, en voor Personen welke geene Leden der Akademie zijn **f 5** meer, ten behoeve van de Kas der Akademie; terwijl voor hen, die van twee Cursus tegelijk gebruik zouden willen maken, de som op **f 10** voor **iederen** Cursus zal worden verminderd, met bijbetaling echter van **f 5** in eens, ten behoeve als boven voor hen, wier Ouders geene Leden der Akademie zijn; dat het honorarium voor den Cursus van 1854 — 1855 is bepaald op **f 10** voor de Leden en op **f 15** voor hen, die geene Leden zijn en in geval van twee Cursus op **f 8,50** voor iederen Cursus voor de Leden, met bijbetaling van **f 5** in eens ten behoeve als boven door Personen, die geene Leden zijn; en eindelijk dat de aangifte ter bekoming van dit Onderwijs zal moeten geschieden bij den ondergeteekende, Secretaris van genoemde *Akademie*, telken dage, met uitzondering van den Zondag, des middags tusschen 1 en 2 uur.

GRONINGEN, 6 October 1854.

Het Bestuur voornoemd, en in zijnen naam:
C. U. J. HUBER, *Secretaris.*

Weldadige Landgenooten!

De gevraagde hulp voor den **innocenten Wees** en den **blinden Huisvader**, die ***Heeze*** wenscht te bezoeken, om onder behandeling van Ds. KREMER genezen te worden, is verleend. Voor den eerste V.K. is ontvangen van diversen .... f 38.89½.
voor H.B. (onder welke van Gron. f 1.23½) ...... f 68.25.

zamen f 107.14½.

Den zeer beklagenswaardigen innocenten V. K. moet aan de weldadigheid blijven aanbevolen.

Uw voor uwe verleende hulp dankbare dienaar
BEGEMANN,
Pred. te *Roermond* en *Weert.*

ROERMOND, 7 October 1854.

MASKERADE.

De SENAAT *VINDICAT ATQUE POLIT* brengt bij deze ter kennis van het Publiek, dat, in overleg met BURGEMEESTER en WETHOUDERS, naar aanleiding van een voorstel der PLAATSELIJKE GENEESKUNDIGE COMMISSIE, de voorgenomene **MASKERADE**, op DONDERDAG den 12den October, **NIET bij AVOND**, maar **ALLEEN des MIDDAGS** zal gehouden worden.

De OPTOGT zal aanvangen des middags precies te half drie, terwijl men dan de Route zal volgen, voor den Avondtrein bij het PROGRAMMA bepaald.

Namens den Senaat:
E. D. LICHTENVOORT,
Senatus Abactis.

VINDICAT ATQUE POLIT.

TWEEDE

Studenten-Zomerconcert,

op **VRIJDAG** den 13den October, des avonds te 7 uur, in de SCHOUWBURGZAAL.

Societeit de Harmonie.

Na afloop der **MASKERADE**, op DONDERDAG den 12den October, gewone **ORKESTMUZIJK.**

BAL,

ter gelegenheid der **MASKERADE**, op **Donderdag den 12den October e.k.**, bij D. BAKKER, bij de Korenbeurs.

Aan OUDERS en VOOGDEN geeft de ondergeteekende te kennen, dat hij met November **twee uren per week** openhoudt voor **ONDERRIGT** te geven aan **Kinderen**, welke geene gelegenheid hebben aan de Scholen of aan Huis.

P. BEKKER, *Stads-Dansmeester.*

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

K. H. WIJKMEIJER,
van *Wildervank*,
met
W. H. TAMMES.

WINSCHOTEN, 5 October 1854.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON SWAANTJE GROENENDAL, geliefde Echtgenoot van

A. RASKER,
Scheepskapitein.

Bij GRONINGEN, 8 October 1854.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' ZOON, EVERDIENA HEMMES, Echtgenoote van

L. MENSINGA, *Timmerman.*

GRONINGEN, 8 October 1854.

*** Heden namiddag overleed, tot onze innige droefheid, onze waarde Zuster, Mejuffer ANTJE **HOUWERZIJL**, in den ouderdom van drieënvijftig jaren.

APPINGEDAM, 4 October 1854.

F HOUWERZIJL.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

*** GRONINGEN, 7 October 1854. Onze op eene na jongste en geliefde Dochter, GRIETJE DOPHEIDE, Vrouw van G. H. SMIT, Kleermaker te *Amsterdam*, is op den 3den dezer aldaar plotseling, in 34jarigen ouderdom, overleden, nalatende een' diepbedroefden Echtgenoot en 2 nog jonge Kinderen.

B. DOPHEIDE, *Voerman.*

*** Heden ontvingen wij het treurig berigt, dat onze geliefde oudste Dochter, MARIA CHATARINA, te *Nieuwen Amstel*, aan eene hevige ziekte van drie dagen, in den ouderdom van ruim 26 jaren is overleden.

GRONINGEN, 7 October 1854.

PH. BUTTINGER.
R. NIENHUIS.

Eenige kennisgeving.

*** Heden morgen, omstreeks 4 uur, overleed, aan de gevolgen van sedert een jaar zich telkens herhalende toevallen, in den ouderdom van bijna 59 jaren, mijn dierbare Echtgenoot, HARMANNUS VAN LINGEN. 36 jaren mogt ik met hem door den band des huwelijks vereenigd zijn en staar met mijn' Zoon hem thans in de gewesten der eeuwigheid na.

GRONINGEN, 8 October 1854.

Wedw. **C. VAN LINGEN**,
geb. **VAN SLOGTEREN.**

*** Door **J. B. WOLTERS** en de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, is uitgegeven:
DE TWEEDE, HERZIENE EN VERMEERDERDE DRUK
VAN DE

NEDERLANDSCHE WETBOEKEN,

benevens de Grondwet (van 1848) en eenige andere Wetten, Besluiten en Reglementen, met opgave der Schrijvers, welke over deze gehandeld hebben, en met aanduiding van de tot ieder artikel betrekkelijke Nederlandsche en Fransche Wetsbepalingen, voorzien van een ALPHABETISCH REGISTER,
uitgegeven onder toezigt van

Mr. A. OUDEMAN.

In dezen nieuwen druk is de *Litteratuur* aangevuld en zijn onderscheidene *Wetten*, *Besluiten* en *Reglementen* van algemeen belang opgenomen, welke in den eersten druk niet voorkomen, zoodat deze 1020 bladzijden beslaat. De prijs is evenwel niet verhoogd, zijnde **f 4—90** in *Zakformaat* en **f 6—20** *voor Kantoorgebruik*, gebonden in netten linnen band.

*** De Boekhandelaar **P. VAN ZWEEDEN**, te *Groningen*, heeft uitgegeven:

BESCHRIJVING VAN DE MASKERADE,

welke door de HH. STUDENTEN, Leden der Vereeniging **Vindicat atque Polit**, den 12den October 1854 te *Groningen* zal gehouden worden, voorstellende: *Eene reeks van Geschiedkundig beroemde personen uit de Middeleeuwen en de Nieuwe Geschiedenis tot den Munsterschen vrede in 1648, in Chronologische orde.* (Tevens voorzien van een verkort Programma, met opgave der personen, door wie de respective rollen worden vervuld. Benevens de Route van den Trein.) à 25 Ct.

*** Bij **TEN BRINK & DE VRIES**, te *Amsterdam*, is van de Pers gekomen het belangrijke Werk:

DE GESCHIEDENIS DER KERKHERVORMING,

IN TAFEREELEN.

EEN LEESBOEK TER BEVESTIGING DER PROTESTANTEN IN HUN CHRISTELIJK GELOOF;
BEKROOND DOOR HET HAAGSCHE GENOOTSCHAP TOT VERDEDIGING DER CHRISTELIJKE GODSDIENST,

door *Dr. B. ter HAAR.*

NIEUWE UITGAVE, IN ÉÉN BOEKDEEL, groot ruim 400 Bladzijden, **compressen** doch **duidelijken** Druk.
De Inteekening **gesloten** zijnde, zoo is de Prijs f 2.50

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:

I. Prof. *P. HOFSTEDE DE GROOT et L. G. PAREAU*, **Encyclòpaedia Theologi Christiani.** Editio tertia, aucta et emendata. Prijs f 2,10.

II. Prof. *L. G. PAREAU* et *P. HOFSTEDE DE GROOT*, **Compendium Dogmatices et Apologetices Christianae.** Editio tertia, aucta et emendata. Prijs f 2,75.

III. Prof. *B. H. LULOFS*, **DE DECLAMATIE**, of de Kunst van DECLAMÉREN of RECITÉREN en van de MONDELIJKE VOORDRAGT of UITERLIJKE WELSPREKENDHEID in het algemeen. Prijs f 3,90. — Nog slechts weinige Exemplaren zijn van dit gunstig ontvangen werk voorhanden.

IV. Prof. *B. H. LULOFS*, **Verhandeling** over den tijd van den **eerst regten aanvang** en **vroegsten bloei** onzer oude, bepaaldelijk gezegde **Nederlandsche Letterkunde**, en wel inzonderheid over het ongegronde van het gevoelen diergenen, welke op stout beslissenden toon dien bloei voor een deel reeds in de **twaalfde eeuw** stellen. Prijs f 1,50.

V. Prof. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, **Wenken over de eigene Studie**, voor jeugdige Onderwijzers in de Lagere Scholen. Prijs f 0,50.

VI. Dr. *A. SMITH*, **Geschiedenis van de Provincie Groningen**, van het begin onzer tijdrekening af, tot aan den jare 1848; handelende over de aloude en tegenwoordige Gesteldheid, Oorlogen, Watervloeden en andere merkwaardige gebeurtenissen in deze Provincie. Met eene Kaart, op welke de plaatsen zijn aangewezen, sedert den jare 1277 door den *Dollard* verzwolgen. Prijs f 5,00.

VII. *H. DIJKEMA*, **Winterreis door RUSLAND**, gedaan in het jaar 1841. Met eene Kaart. Prijs f 3 — 20
Dat de Schrijver de verwachting, die men van zijn vroeger geschrift had gekoesterd, niet heeft teleurgesteld, toont de talrijke inteekening, die ook dit Werk mogt te beurt vallen.

VIII. **Leven, Denken en Werken van JOHANN KASPAR LAVATER.** Naar het Hoogduitsch van *Dr. FERDINAND HERBST.* Prijs f 3 — 20.
De Werken van LAVATER zullen zekerlijk wel altijd gezocht blijven, zoolang het Christendom zijne ware vereerders zal blijven bezitten.

Oproeping.

De CREDITEUREN van den Koopman **N. GILLOT**, te *Groningen*, worden **Opgeroepen**, om, hetzij in PERSOON, hetzij bij GEMAGTIGDE te verschijnen in de VERGADERING, welke gehouden zal worden op DONDERDAG den 26sten October 1854, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, ten einde overeenkomstig de bepalingen, door de aanwezige Crediteuren bij het aannemen van den **VRIJWILLIGEN BOEDELAFSTAND**, in hunne Vergadering van den 19den Junij l.l. vastgesteld, **opgave** te doen van den **aard** en het **juiste bedrag** hunner **SCHULDVORDERINGEN**, en voorts alle die

mededeelingen te ontvangen, welke hun door de ondergeteekenden, als met de Liquidatie des Boedels belast, zullen verstrekt worden.

J. J. SORMANI.
E. F. HUND.
A. SCHADE.

*** De **VOOGDEN** van het **ROODE** of **BURGER WEESHUIS** herinneren, dat, ingevolge Publicatie van BURGEMEESTEREN, in dato den 15den Julij 1816, alle MANNELIJKE LEDEN van het HERVORMD KERKGENOOTSCHAP, wier Vaders het **REGT** op dit GESTICHT hebben, en verkiezen, dat REGT voor hunne, uit eenen in te ganen Echt geboren wordende KINDEREN te behouden, verpligt zijn, om, vóór het voltrekken van het Huwelijk, eene **RECOGNITIE** van **VIJFTIEN GULDENS** aan den BOEKHOUDER van het GESTICHT te voldoen; alsmede dat die MANNELIJKE LEDEN van het HERVORMD KERKGENOOTSCHAP, wier Vaders geen Regt op dit Gesticht hebben, en voor de Kinderen, welke hun geboren zullen worden, dit REGT begeeren te winnen, verpligt zullen zijn, zich hierover per REKEST bij BURGEMEESTER en WETHOUDEREN te adresseren, ten einde hun hetzelve worde verleend, onder voldoening van **ZESTIG GULDENS** voor diegenen, welke in deze Stad of derzelver Tafel geboren zijn, **VIJFENZEVENTIG GULDENS** voor hen, die buiten deze Stad en derzelver Tafel, doch in deze Provincie, en **HONDERD GULDENS** voor de zoodanigen, die elders buiten deze Provincie geboren zijn, zich hier ter stede met de woning nederzetten, mits het verkregen regt door inwoning onderhoudende.

De overtuiging van het groote belang van dit **REGT** maakt het de ondergeteekenden ten pligt, ieder belanghebbende voor verzuim in dezen te waarschuwen.

Namens de Voogden van het Roode of Burger Weeshuis:
J. OOMKENS, J.Zoon,
Boekhoudend Voogd.

*** De **OVERSTESCHEPPER** en **SCHEPPEREN** van het **GENERAAL ZIJLVEST** der *DRIE DELFZIJLEN* brengen bij deze ter kennis van de hierbij belanghebbenden, dat door hunne GECOMMITTEERDEN de **SCHOUWING van het Kanaal van Groningen tot Appingedam, en van daar verder tot aan Delfzijl,** zal worden gedaan op DINGSDAG den 31sten October 1854, te beginnen van *Groningen*, des morgens te zes uur.

Al hetgeen aan de zijde van het Trekpad of van de Landzijde het AFSTROOMEN hinderlijk of tot Demping door Inslijking, Vuilnis, Steen als anders, schadelijk mag zijn, maakt een der voornaamste Voorwerpen uit van deze Schouwing.

Te elf uur van dien dag zullen door GECOMMITTEERDEN bij het Zijlvesterhuis worden **verkocht:** Twee **OUDE STORMDEUREN** van de Groote Zijl, enz.

'T ZANDT, 7 October 1854.

De Overste Schepper en Schepperen voornoemd:
E. E. CLEVERINGA.
Ter ordonnantie van dezelve,
R. P. CLEVERINGA, Jz.,
Secretaris.

Leest dit.

Tot regt verstand der **Advertentie**, welke **WILLEM HISSINK**, ten nadeele van den ondergeteekende, heeft doen plaatsen in de *Groninger* en *Leeuwarder Couranten* van den 26sten September 1854, ziet zich de ondergeteekende verpligt, langs dezen weg aan een ieder, die zulks aangaat, te verwittigen, dat de reden, waarom de voornoemde WILLEM HISSINK tot het plaatsen dier Advertentie is overgegaan, enkel hierin bestaat, dat de laatstgenoemde niet is kunnen slagen in zijne pogingen, om den ondergeteekende te noodzaken, de aan hem geadresseerde **Goederen** voor een **lager Vrachtgeld** te vervoeren, dan dat, hetwelk aan den ondergeteekende toekomt, volgens de **Tarieven**, vastgesteld door de respectieve Besturen der Steden tusschen welke de ondergeteekende als **Beurtschipper** is varende.

ZUTPHEN, 6 October 1854.

J. BENNINK, Jr.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA, C.z.**, Notaris te *Groningen*, zullen, ten verzoeke van den Heer Mr. R. IJ. MULLER, Advokaat te *Groningen*, *q.q.*, op VRIJDAG den 13den October 1854, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, publiek ter verkoop worden aangeboden:

I. Eene netdoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, staande en gelegen in de Steentilstraat, bij den Oosterpoortenboog te *Groningen*, get. R no. 16, waarin sedert onheugelijke jaren eene **beklante APOTHEEK** is gevestigd.

II. Eene weldoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, staande en gelegen naast het voorgaande Perceel, get. R no. 17.

III. Eene BEHUIZING, staande Oostzijde op de Rademarkt te *Groningen*, get. R 275; alles toebehoorende aan de Erven van wijlen den Heer A. W. WILLEMS.

En voorts ten verzoeke der respective Eigenaren:

IV. Eene BEHUIZING met ERF, staande op het Schoolholm te *Groningen*, get. lett. G no. 122; over dit perceel kan 2/3 van den koopprijs onder REGT van 1ste HYPOTHEEK naar 4½ pCt. blijven uitstaan.

V. Eene WONING met OPEN PLAATSJE, staande en gelegen Zuidzijde in het Popkenstraatje te *Groningen*, get. lett. C no. 41.

VI. Een GEBOUW, waarin vroeger eene SCHOOL, staande ten Oosten naast het voorgaande perceel, get. lett. C no. 40.

Alles te aanvaarden op den 1sten Nov. 1854. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, van 2—5 uur, de drie eerste perceelen op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten KANTORE van den Notaris verkrijgbaar, alwaar de Conditiën van Verkoop voor de belanghebbenden ter lezing liggen.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

Woensdag den 18den October

1854, en volgende dagen, telkens des voormiddags te tien uur, zal, in de Behuizing bewoond geweest door wijlen den Heer Apotheker WILLEMS, in de Steentilstraat te *Groningen*, publiek, onder Heeren APOTHEKERS en DROOGISTEN, worden verkocht: Eene aanzienlijke partij **MEDICINALE DROOGERIJEN** en **CHEMICALIEN**, BREUKBANDEN in soorten, WINDKUSSENS, PORTEFEUILLES met CHIRURGISCHE INSTRUMENTEN. KOPTOESTELLEN, SPUITEN, GEGALVANISEERDE BUIZEN, ENZ. ENZ. De Breukbanden enz. zullen verkocht worden op VRIJDAG den 20sten e.k., des namiddags te 3 uur.

Te bezien op DINGSDAG den 17den bevorens, van 10—4 uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

HEDEN NAMIDDAG

van 2—5 uur te bezien, de **GOEDEREN** welke MORGEN, WOENSDAG den 11den October 1854, 's morgens te 10 uur, in het VERKOOPHUIS in de Oosterstraat publiek zullen worden verkocht.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

*** **H. A. M. ROELANTS**, te *Schiedam*, heeft heden verzonden:

EENE UITERST VOLLEDIGE, ZEER NAAUWKEURIGE EN GOEDKOOPE UITGAAF VAN
DE STAATSWETTEN
VAN NEDERLAND.

In 32°. formaat. (Miniatuur-Uitgaaf.) Gebonden in linnen à *f* 1,50.

INHOUD: 1) De Grondwet van 1848. 2) De Kieswet. 3) De provinciale Wet. 4) De Wet, houdende verdeeling der Provincie in Kiesdistricten ter benoeming van Leden der Provinciale Staten. 5). De Gemeentewet. 6) Wet tot verzekering der uitvoering van sommige voorschriften van Plaatselijke Verordeningen. 7) De Vreemdelingenwet. 8) De Wet ter uitvoering van art. 7 der Grondwet (Nederlanderschap en Naturalisatie). 9) De Wet ter uitvoering van art. 8 der wet van den 28sten Julij 1850 (*Stbl.* no 44) (regt voor brieven van naturalisatie). 10) De Wet tot regeling van het Regt van Enquête. 11) De Wet op de Onteigening. 12) De Wet tot regeling der Jagt en Visscherij. 13) De Wet op de electro-magnetische Telegraaph. 14) De Wet tot regeling der afkondiging van algemeene maatregelen van inwendig Bestuur van den Staat. 15) De Wet betreffende de burgerlijke Pensioenen. 16) ... 22) De Wetten betreffende de Bevordering, het Ontslag en de Pensioenen bij de Zee- en Landmagt. 23) De Wet tot regeling van het Pensioen der Militaire Leden van het Hoog Militair Geregtshof. 24) De Wet betreffende het verleenen van Pensioenen aan mindere Geëmploijeerden enz. bij inrigtingen van 's Rijks zee- en landmagt. 25) ... Wet op de Kerkgenootschappen. 26) De Wet omtrent het Bouwen enz. nabij vestingwerken. 27) De Armenwet.

PUBLIEKE VERKOOP VAN

AFBRAAK, ROSMOLENS, ENZ.

Op VRIJDAG den 13den October 1854, des morgens te 10 uur, zullen, bij het NIEUWE FABRIJKSGEBOUW bij het Kleine Poortje te *Groningen*, publiek te koop worden gepresenteerd: **ROSMOLENS**, voorzien van NIEUWE KAMMEN. MOLENSTEENEN met BALANCEER RIJN, SCHIJFLOOPEN, GROOTE en KLEINE RADERWERKEN, 3 groote IJZEREN TROMMELS, een inhoudende 4 Mudden, 2 ieder twee Mudden, PLANKEN, POSTEN, RIBHOUT, PANNEN, KOLDERS, AANLOOPERS, OUD IJZER, en hetgeen verder zal worden gepresenteerd.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

ZEEUWSCH IJPEN HOUT.

Op ZATURDAG den 14den October 1854, des voormiddags te 11 uur, zal bij den Molen van H. BLOUW, buiten het Kleine Poortje, bij *Groningen*, publiek worden verkocht:

Eene partij extra zware en mooije **ZEEUWSCHE IJPEN STAMMEN**, zeer geschikt tot Paneelen. Dagelijks te bezien.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

*** De Notaris **J. J. DE BLÉCOURT**, te *Wildervank*, zal ten verzoeke van den Heer H. QUEIJSSEN, vroeger Rijks-Ontvanger te *Wildervank*, thans benoemd Ontvanger te *Wageningen*, op gewone Boedels-Conditiën verkoopen: Eene in volle werking zijnde **KONIJNEN FOKKERIJ** van BELGISCH en ENGELSCH RAS, ruim **100** stuks **jong** en **oud**, alsmede derzelver **KOOIJEN.**

Deze Verkoop zal plaats hebben op DONDERDAG den 12den October 1854, des namiddags te één uur, ten Woonhuize van genoemden Heer Ontvanger QUEIJSSEN, aan het Oosterdiep te *Wildervank*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke van de Weduwe van wijlen JACOB KLASENS SIJTSMA, in leven *Gaardenier op de Waarden*, en hare Kinderen, op ZATURDAG den 14den October 1854, des avonds te 5 uur, ten Huize van de Wedw. J. DE BOER, Kasteleines te *Grijpskerk*, publiek te verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, no. 193 A, en **TUIN**, staande en gelegen *op de Waarden* onder *Grijpskerk*, jaarlijksche grondpacht *f* 1—50.

GROOTE

Veeverkooping.

Ten verzoeke en ten Huize van B. H. HOMMES, Koopman te *Vlagtwedde*, op DINGSDAG den 24sten October 1854, van:

50 PAARDEN, 200 stuks HOORNVEE en 200 VARKENS.

*** Ten overstaan van Mr. **A. HOMAN**, Notaris te *Vries*, zullen, op ZATURDAG den 28sten October 1854, des voormiddags te 10 uur te beginnen, te *Tijnaarlo*, gemeente *Vries*, ten Huize van EITE VEENDIJK, onder meer andere VASTE GOEDEREN, publiek worden verkocht: Onderscheidene perceelen **HEIDEVELD, voor ontginning zeer geschikt,** gelegen onder *Tijnaarlo*, **onmiddellijk** aan het nieuw aan te leggen Kanaal van *Assen* naar *Groningen*; toebehoorende aan ALBERT KREMER, te *Grollo*, en CONSORTEN.

A. HOMAN.

UIT DE HAND TE KOOP,

wegens vertrek naar elders: eene **HEEREN BEHUIZING** met **TUIN**, staande en gelegen in de Kerkelaan te *Veendam*. Te bevragen bij Mejufvrouw de Wed. J. H. HAZEWINKEL.

De ondergeteekende J. CARDINAAL brengt door deze ter kennis zijner geëerde Begunstigers, zoowel in de Stad, Provincie, als elders, dat deszelfs **ZEEPZIEDERIJ DE ZWAAN**, vroeger gedreven onder de **Firma J. Cardinaal**, van af heden onder de **Firma CARDINAAL & Co.** zal worden voortgezet; hebbende de ondergeteekende zijnen Zoon D. CARDINAAL magtiging verleend tot de algeheele LIKWIDATIE, zoowel als tot de BETEEKENING der nieuwe Firma.

Adres: lett. I no. 265, Turftorenstraat.

GRONINGEN, 1 October 1854.

J. CARDINAAL.

In het **Piano-Magazijn** van den ondergeteekende zijn ontvangen: **Kleine Stukken PIANO'S**, tot den **lagen prijs** van ***f* 20** en ***f* 30**; **grooter soort**, geheel nieuw besnaard, van ***f* 60** en hooger; **PIANINO'S** uit de Fabrijken van BERNARD en ZIEGLER **groot formaat**, en voorzien van de **nieuwste Mechanieke bewerking.**

TH. F. WINTER,
O. Ebbingestraat.

A. VEEN,

in Droogerijen en Verfwaren, Oosterstraat alhier, berigt zijne Begunstigers binnen en buiten deze Stad, dat bij hem steeds verkrijgbaar is: **ANNATTO** (BOTER- of KAASKLEURSEL), BLEEKWATER. WITTE ZEEP, STIJFSEL, BLAAUWSEL, **TANDPOEDER**, BL. BERGER LEVERTRAAN, EAU DE COLOGNE, **GENUA OLIE**, PEPER, fijn **TAFELZOUT** in Broodjes, drooge ENG. **MOSTAARD**, RHEIN. **MAIWEIN** en **BISSCHOP** ESSENZ, BESSENSAP en WIJN, **SIROOP** van **PUNCH**, SLEMPOEDER, CHOCOLADE in Poeder en Koekjes, enz.

Tevens wordt herinnerd, dat de **Zakken** en **Fleschen** met **naam** worden afgeleverd.

Au Tigre Royal
MAGAZIJN IN PELTERIJEN,

van **H. G. INDEN, Jz.**, Guldenstraat, 3.

Bovengenoemde zijn MAGAZIJN weder geopend hebbende, maakt aan zijne geëerde Stad- en Landgenooten bekend, dat hij, ten hoogste aangemoedigd door het groot debiet, 't welk hem het verloopene Winter-saizoen ten deel is mogen vallen, niets gespaard heeft om zich wederom van alle de **nieuwst uitgekomene Modelles** te voorzien, waaronder een exquis assortement **DAMES** en **HEEREN HANDMOFFEN** en **MANCHETTEN**, volgens **nieuwe Engelsche Methode** bewerkt, en niet dan met **Yderdons** opgemaakt, die in geen geval aan doorstuiven onderhevig zijn, en zich derzóó heeft ingerigt, dat, hoe veelvuldig de bestellingen ook mogen zijn, ten spoedigste aan alle de verlangens kan voldaan worden.

Ook zijn voorradig: eene **fraaije sortering** HEEREN GEKLEEDDE **PELSJASSEN PALETOTS** met **pels** gevoerd, van Vulling als gewone fijne stof buitenwaarts niets zigtbaar, dito **PALETOTS à la grec, REISPELSEN** en **MORGENJAPONSEN, ENZ.**, alsmede **DAMES BASQUE'S** met **Pels** gevoerd en gegarneerd op de nieuwste en eigenste wijze bewerkt; ook worden dezelve, bij verkiezing volgens **bestelling** in den kortsten tijd geleverd.

RIJTUIG-MAGAZIJN

Bij den ondergeteekende is thans **TE KOOP** een extra brillant **RIJTUIG**, dat zoo wel als VIGELANT als over den WEG gebruikt kan worden, alsmede een groote voorraad **Veren** en **Riemen**; ook nog een extra **BOKKEWAGEN**, en is verder als **Zadelmakerij** ruim gesorteerd.

GRONINGEN, 9 October 1854.

E. R. FOKKENS,
Zadelmaker, op den Nieuwen W...

Bij de Wed. **J. S. WINTER**, Rademarkt, zijn voor **verminderde prijzen te Koop:** onderscheidene soorten van **...CHELS KINDERWAGENS, SLAGERS PANGEREEDSCHAPPEN, OUD IJZER**, een **EIKEN LEDEKANT** en meer andere GOEDEREN.

HANDSCHOENEN-MAGAZIJN

JOH. BISCHOFER, uit ... is voor een korten tijd weder uitgepakt *vooraan in de Heerestraat*, ... *Koude Gat*, met alle soorten echte GLACÉ LEDEREN, PRIVAT en andere beste GLACÉ **HANDSCHOENEN**; LEDEREN **BORSTROKKEN, RIJBROEKEN, BRETELS**, ENZ. ENZ.

De oneerlijke praktyk der namakers van de **REVALENTA ARABICA** wordt thans zoo schaamteloos gedreven, dat zij ook DU BARRY'S berigten ... deren, gedachten, woorden en volzinnen daaruit overnemen en die in hunne Advertentiën zoo ongerijmd te zamen flansen, dat men te vergeefs naar eenigen zin in dat erbarmelijk werk zoekt, hetwelk overigens met het eerlooze bedrijf dier verachtelijke bewerkers, die welligt te onwetend zijn om te begrijpen wat zij doen, in goede harmonie is. De nadeelige werking der nagemaakte Revalenta is ons van vele zijden gerigt geworden, en vrij algemeen bekend; niettemin gelooven wij het Publiek daarop opmerkzaam te moeten maken. Men geve het vooral niet aan kleine kinderen, aan ziekelijke of zwakke gestellen; vele aan ons bekend geworden gevallen, waar de zuinigheid de wijsheid bedroog, leveren daarvan waarschuwende bewijzen, gelijk wij er reeds eenige medegedeeld hebben.

Dr. RUDOLPH WURZER, Medic. Raad et Pract. D., te *Bonn*, verklaart, dat de Revalenta met vrucht kan worden aangewend bij diarrhaea, ingewandskwalen, ... tering enz. De Heer SAMUEL LAXTON is door de ... genezen van eene diarrhaea die twee jaren lang zijne gezondheid ondermijnde. De Heer WILLIAM MARTIN ... braking, waaraan hij sedert 8 jaren onderhevig was. ... Eerwaarde Heer J. W. FLAVELL verhaalt eene genezing van slechte spijsvertering, ligchaamsverzwakking met kramp vergezeld en zenuwtrekkingen. De Eerw. Heer THOMAS MINSTER werd genezen van een vijfjarig zenuwlijden ... gezeld van dagelijksch braken.

Het is bekend dat de Revalenta den gebruiker ... grage maag bezorgt, en haar voorbereidt gezonden en sterke kost te verteren. Het is dikwijls opgemerkt, de Revalentaëter verlangt naar eenvoudigen huismanskost; gekruide ... zen, lekkernijen, liflafjes, zoetigheden kan hij missen. ... geen eetlust heeft, gebruike gedurende eenige dagen ... zijn ontbijt een' lepel Revalenta in water gekookt, wat ... voedzaam en versterkend is, en wij zijn verzekerd, ... bij spoedig ondervinden zal, hoe voordeelig zij op zijne ... gewanden gewerkt heeft, hoe zijn gestel gezonder, sterker en opgeruimder geworden is, en met ons erkennen zal, ... het zeer raadzaam is in den tegenwoordigen en zorgwekkenden tijd met Revalenta te ontbijten, al is men ... niet ziek; wij weten dat familiën, waar men reeds sedert ... weken de Revalenta als algemeen ontbijt ingevoerd heeft, niets gemerkt hebben van de thans hier veelvuldig heerschende ingewands-ongesteldheden.

De **REVALENTA** is een aangenaam voedsel, naar ieders smaak toebereid kan worden. Zij kost 87½ ..., *f* 2, *f* 3,50, *f* 8, *f* 16, in onderstaande Dépôts.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te *Assen* bij P. A. VAN GORCUM; te *Delfzijl* bij A. W. C. KEIJSER ...; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Hoogezand* bij F. M. DIKEMA; te *Meppel* bij J. BARTH; te *Nieuwolda* bij R. P. VAN CALCAR; te *Nieuwbroek* bij W. B. TEDINGA; te *Stads-Kanaal* bij ... KREKEL; te *Steenwijk* bij K. TIMMERMANS; te *P...* bij J. T. FELDBRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVEN...; te *Winschoten* bij G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

Te *Groningen* bij de Erven C. M, VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL

tot de Groninger Courant van den 10*den October* 1854, *no.* 81.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

'S GRAVENHAGE, 7 October.

Sommige dagbladen hebben medegedeeld dat er nog dit jaar eene nieuwe oproeping zou plaats hebben van jongelingen voor het doen van examen als adelborst der 3de klasse. — Wij zijn van eene officiële zijde gemagtigd dit berigt, als onjuist, tegen te spreken. (*St. Ct.*)

— Ook de luitenant baron *Tpets van Amerongen*, van het reg. rijd. artill., is tot ridder der orde van de Eikenkroon benoemd, ter zake van zijn gedrag bij de ongeregeldheden in Schiedam.

— Wij vernemen, dat men aan het departement van justitie zich thans bezig houdt met het voorbereiden van een ontwerp van wet tot regeling der orde en tucht op de koopvaardijschepen.

— Het nieuwe ontwerp van wet tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, bestaat uit 22 artikelen met de daarbij gevoegde memorie van toelichting. Volgens deze laatste is dit ontwerp in twee hoofddeelen gesplitst. Het eerste behandelt het *regt van vereeniging;* het tweede regelt het regt van *vergadering.*

Het eerste heeft de regering in het ontwerp beschouwd en getracht te regelen *in het algemeen*, in de uitoefening [illegible] met de hoedanigheid van *regts-persoon*, in zijne uitoefening *zonder* die hoedanigheid. Voor beide nam de regering als regel en leidend beginsel het stelsel van *repressie* aan, met enkele preventive maatregelen als uitzondering, alleen daar, waar het welbegrepen belang der openbare orde die vorderde.

— Het wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid [illegible] der ministeriële departementen bevat de regeling der *strafregtelijke* en *financiële* verantwoordelijkheid. De [illegible] in beginsel bij de grondwet aangenomen en [illegible], is, volgens de regering, voor geene regeling of ontwikkeling bij de wet vatbaar; zij lost zich op in de goed- of afkeuring van de staatkundige gedragslijn des ministers. Schoon de *geldelijke* verantwoordelijkheid ook in de daar te stellen comptabiliteits-wet hare plaats zou kunnen vinden, scheen het der regering (bij de onzekerheid, *wanneer* die wet tot stand zal komen) wenschelijk toe, de Staten Generaal [illegible] nu in de gelegenheid te stellen het geheele onderwerp der ministeriële verantwoordelijkheid te overzien en te overwegen. Het ontwerp zelf behelst de uitwerking van beide opgenoemde onderdeelen, vergezeld van eene toelichtende memorie.

— Naar men verneemt, strekt het voorstel van den heer *Wintgens* voornamelijk tot het instellen van wettelijk toezigt op de verblijven der behoeftigen, waartoe in sommige plaatsen, als te Utrecht en te Rotterdam, reeds pogingen aangewend zijn, doch met welke men, zonder wettelijk standpunt, niet veel zoude kunnen uitrigten.

— Men verwacht weldra eene promotie en pensionering bij het wapen der artillerie. (*H.*)

— Men leest in de *Grondwet* het volgende: De heer *Gibson* is in de residentie geweest en bevindt zich nog op dit oogenblik in het land. Hij is gekomen met een paspoort, waarop zijn titel aldus was aangewezen: „speciaal agent van het Amerikaansche gouvernement, attaché bij de legatie der Vereenigde Staten van Noord-Amerika in Frankrijk, overbrenger van dépêches aan het gezantschap te 's Gravenhage." De heer *Gibson* is afgestapt bij den heer *Belmont*, minister-resident van N. Amerika, en vervolgens met diens equipage uitgereden, hebbende bij verschillende visites afgelegd.

De zaak met kapitein *Gibson*, zoo schrijft men uit New-York aan de *Amst. Ct.* d.d. 19den Sept. l.l. — en het gebeurde met de papieren op die zaak betrekking hebbende, heeft onze dagbladen eenige dagen stof verschaft tot velerlei aanmerkingen. De regering hier is minder gunstig voor *Gibson* gestemd dan de demokratische bladen dit verlangen; onder anderen de *Herald*, die eenige artikelen bevat, die meer getuigen van de vijandschap, die dit blad den heer *Belmont* toedraagt, dan van des stellers onpartijdig onderzoek en oordeel.

— De commissie voor de geologische beschrijving en kaart van Nederland, bestaande uit de heeren *[illegible]*, *W. Miquel* en *W. C. H. Staring*, heeft haar rapport, loopende van Oct. 1853 tot Oct. 1854, bij de regering ingezonden, welk stuk vergezeld gaat van het tweede deel der verhandelingen door de comm. uitgegeven. Dit deel, het vorige overtreffende in gehalte, bevat de beschrijving en afbeelding der belangrijke Limburgsche fossile schaaldieren en eenige nieuwe terebratulen door den heer *Bosquet*; het voorkomen van barnsteen in het diluvium, behandeld door den heer *Venema* te Winschoten; een uittreksel uit het werkje van den heer dr. *Harting* over het eiland Urk, en eene voorloopig opgemaakte lijst van de versteeningen, die in de territoire gronden van Gelderland voorkomen.

— Te 's Hage circuleert thans eene inteekenlijst voor het op te rigten standbeeld voor *Bilderdijk*. Die lijst is bestemd om het tweede duizendtal inteekenaren daarop te bevatten. Voor het eerste duizendtal gaat eene lijst in Amsterdam en Utrecht rond. De inteekening geschiedt voor niet meer en niet minder dan *f* 1, terwijl deze lijsten zelven onder het gedenkstuk van *Bilderdijk* zullen worden gelegd. Dat gedenkstuk is reeds door den talentvollen beeldhouwer *Royer* vervaardigd. Het bestaat uit eene zwaan op een voetstuk, aan de vier hoeken waarvan vier vrouwenbeelden zijn geplaatst; op de voorzijde bevindt zich het borstbeeld van den grooten dichter. (*Arnh. Ct.*)

AMSTERDAM, 7 October.

Woensdag is de zaak van *J. H. Kemper* voor het prov. hof van N.-Holland voortgezet, en wel door het verhoor der overige getuigen.

Op nieuw door den voorzitter ondervraagd over zijn plan, gaf *Kemper* te kennen, dat het zijn voornemen was, na het plegen van den diefstal, weder naar den Meerpolder terug te keeren. De president neemt van die verklaring nota en maakt den beschuldigde opmerkzaam op de omstandigheid, dat, indien bij werkelijk wilde terugkeeren, hij dan ook wel te voren het plan moet hebben gehad de moorden, die alle bewijs moesten uitwisschen, te plegen.

[illegible] *Prickwinkel* en diens dochtertje in den zwaren rouw [illegible] tegenwoordig. Elks hart was met deernis bewogen bij het zien van deze ongelukkigen.

Donderdag l.l. is het onderzoek in de zaak van *Kemper* hervat. Uit het verhandelde blijkt, dat de beschuldigde blijft volharden die daad niet met premeditatie, maar alleen uit drift te hebben verrigt. De voorzitter heeft daarna het woord gegeven aan den procureur generaal mr. *F. Karsseboom*, die, na een lang en gemotiveerd requisitoir, concludeerde, dat de beklaagde zou worden schuldig verklaard aan de feiten bij de acte van beschuldiging omschreven en veroordeeld tot de straf des doods, uit te voeren binnen de stad Amsterdam, door den strop om den hals en het wegvallen van een luik; voorts in de kosten, en dat het hof zal bevelen, dat de stukken van overtuiging zullen worden teruggegeven aan den eigenaar of regthebbende en het arrest wijders zal worden aangeplakt. De beschuldigde was bij deze rede zeer bewogen. Daarna was het woord aan den verdediger, den beschuldigde toegevoegd, mr. *F. Th. Westerwoudt*. Pleiter behandelde drie punten, en trachtte voornamelijk aan te toonen, dat er geen voorbedachte rade bestond. Met eenige woorden tot *Kemper* gerigt, eindigt hij zijne pleitrede: „Put troost in het besef," zegt de verdediger, „dat er Een is bij wien redding bestaat; op Hem vestig uwe hoop. Uwe straf, dit weet gij, hebt gij dubbel verdiend, welke die ook zij." — De uitspraak is bepaald op Woensdag den 11den October.

— De mans-lidmaten, van de Nederduitsche Hervormde gemeente te Amsterdam worden, blijkens eene advertentie in de Amsterdamsche bladen, uitgenoodigd tot het teekenen van een protest in zake het beroep op dr. *L. S. P. Meyboom*, als predikant dier gemeente uitgebragt; en om tot dat einde op Vrijdag den 6den October 1854, des avonds te acht uur, zamen te komen in het lokaal in de Elandstraat, buurt FF, no. 496, waar men vooraf gelegenheid zal hebben tot het *teekenen eener presentielijst*, om van zijne instemming te doen blijken met de grondwaarheden van het Christendom, in de belijdenisschriften der Hervormden uitgedrukt.

— De gemeenteraad alhier heeft, na langdurige en gewigtige beraadslagingen, de voorstellen door burg meester en wethouders tot verhooging der opcenten op de grondlasten en tot verhooging van den accijns op het gedistilleerd, aangenomen.

— Wij vernemen, dat de gezagvoerder van het schip *de Jonge Albert*, kapt. *van der Zee*, gisteren nacht alhier plotseling overleden is.

— De *Tijd* is in staat gesteld te berigten, dat het gerucht over eene aanstaande reis van z. d. h.w. mgr. den bisschop van Haarlem naar Rome, uit de lucht gegrepen en onwaar bevonden is.

— De Belgische *Moniteur* bevat eene mededeeling ten aanzien der, in den laatsten tijd, zoo veel besproken nalatenschap van *Jacques Dubois*. Het blad zegt dat de nasporingen in den jongsten tijd, op aanzoek van zoogenaamde belanghebbenden in het werk gesteld, de vroeger verkregen uitkomsten slechts hebben bevestigd, zoodat men kan aannemen, dat de nalatenschap slechts in de verbeelding der erflustigen bestaat.

ROTTERDAM, 6 October.

Wij vernemen, dat zich dezer dagen alhier aan boord van *de Menado* (van de heeren *A. van Hoboken en Zonen*), heeft ingescheept, de eerw. heer *H. Z. Kloekers*, om als eerste zendeling der Nederlandsche vereeniging tot bevordering des Christendoms onder de Chinezen, den togt naar het verre en groote „rijk des middens" te ondernemen.

— Van deze stad is dezer dagen vertrokken, het barkschip *Dorothea Henrietta*, met eenige kolonisten voor de nieuwe republiek in Zuid-Afrika bestemd.

— Men schrijft uit Utrecht, dat aldaar onderscheidene huisgezinnen, meest tot den fatsoenlijken stand behoorende, zich gereed maken om hun vaderland te verlaten en naar Zuid-Afrika te vertrekken. Drie of vier predikanten zouden, heet het daar, eerlang eene roeping naar dezelfde streken volgen, en denkelijk vergezeld worden door onderscheidene familiën van den gegoeden burgerstand. — Van andere kanten zijn ons dergelijke geruchten ter oore gekomen, en het is ons bekend, dat aan het Nieuwe Diep het barkschip *de Stad Nijmegen* zeilvaardig ligt om naar de Kaap de Goede Hoop koers te stellen. Aan boord daarvan bevinden zich personen die niet onbemiddeld zijn, en welke zich daar als landbouwers en veehouders willen vestigen.

ARNHEM, 5 October.

De stad vertoonde zich gisteren reeds vroeg in den morgen in feestelijken dosch. Van alle huizen en gebouwen wappert de nationale vlag, terwijl bovendien hier en daar smaakvolle versieringen zijn aangebragt.

Tegen elf uur had zich eene groote menigte ingezetenen en vreemden verzameld bij het gebouw *Musis Sacrum*, om daar den Koning te begroeten, en ontving den Vorst onder levendig gejuich, toen Z. M. zich naar het prachtig versierde gebouw der tentoonstelling begaf. Het muzijkkorps der stedelijke schutterij, dat zich aan den ingang geplaatst had, hief het *Wilhelmus* aan, toen het koninklijke rijtuig naderde. Z. M., zich met HD. gevolg in de zaal begeven hebbende, werd daar door de hoofdcommissie der *Geldersche Maatschappij van Landbouw* ontvangen en verwelkomd in tegenwoordigheid der provinciale en stedelijke autoriteiten en een aantal genoodigde voorname personen.

Vervolgens heeft Z. M. de tentoonstelling met eene aanspraak geopend en werd de toegang te 12 uur voor het publiek opengesteld en reeds een half uur later waren alle zalen met een zeer groot aantal bezoekers gevuld.

Ongeveer te een uur verliet Z. M. het gebouw en begaf zich met zijn gevolg per rijtuig naar Westervoort, om de daar in bouw zijnde ijzeren brug over den IJssel voor den spoorweg naar Pruissen in oogenschouw te nemen.

Na het diner heeft Z. M. zich naar het raadhuis begeven, om daar de eerbiedige hulde te ontvangen van de vereeniging *Handwerksbloei* te Arnhem, gevolgd door een' feestelijken optogt van ruim 2000 werklieden, met 150 vaandels, onder de muzijk der schutterij en der 8ste afd. De voorzitter, de heer *Fromberg*, sprak Z. M. bij die gelegenheid aan, waarop Z. M. op eene gevoelvolle wijze antwoordde. Het vreugdegejuich was algemeen. De stad was fraai verlicht. Z. M. heeft die verlichting in een open rijtuig in oogenschouw genomen, en is te 11½ uur naar *Bronbeek* teruggekeerd.

Heden heeft Z. M. weder de tentoonstelling bezocht, en werden in H.D. tegenwoordigheid verscheidene proeven genomen met landbouw-werktuigen.

De Koning heeft benoemd tot de Orde van den Eiken Kroon tot ridder met den Star den gepensioneerde generaal *Verkouteren;* tot kommandeur den heer baron *van Pallandt*, burgemeester van Arnhem; tot ridders den heer *Wittewaal*, secretaris van de hoofd-commissie van landbouw en de heer *C. W. van Hasselt*, majoor der schutterij.

LEEUWARDEN, 7 October.

Uit eene officiële bron — zegt het *Friesche Weekblad*, zijn wij in staat ten stelligste het berigt, in het *Handelsblad* van Maandag den 2den Oct., 2de editie, voorkomende, dat de heeren *van Heemstra* c. s. zich bereid verklaard hebben de voorloopige concessie voor den noordelijken spoorweg op de door de Regering gestelde voorwaarden aan te nemen, *onjuist* is, en dat die heeren zich *nog niet* bepaald hebben verklaard, doch eerstdaags hun antwoord aan de Regering zullen inzenden.

ASSEN, 7 October.

Bij Koninklijk besluit van den 1sten October, zijn benoemd tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen: te Gieten en Gasselte, op den voet van ééne ontvangst, hoofdplaats Gieten, de heer *C. W. A. Essers*, thans ontvanger derzelfde middelen te Emmen; te Borger c. a., de heer *R. W. van Raab van Canstein*, thans ontvanger derzelfde middelen te Havelte; te Emmen c. a., de heer *J. Reinders*, thans surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Groningen.

— De kerkeraad der hervormde gemeente te Emmen heeft dezer dagen besloten tot het bouwen eener nieuwe kerk aldaar.

GRONINGEN, 9 September.

Bij de plaatselijk geneeskundige commissie zijn sedert den 5den dezer aangegeven als bijgekomen 8 choleragevallen; overleden 3; in behandeling 7.

— Volgens een schrijven van den burgemeester der gemeente Grijpskerk, d.d. 7den dezer, heeft zich bij een' persoon, wonende te *Niezijl*, op dien dag de cholera Asiatica in erge mate geopenbaard.

— Op aanstaanden Donderdag, des voormiddags te *tien* uur, zal de hoogleeraar J. A. C. ROVERS het rectoraat der hoogeschool met het houden eener plegtige rede overdragen aan den nieuwbenoemden rector, den hoogleeraar C. STAR NUMAN. Tevens worden alsdan de medailles en getuigschriften uitgereikt aan de studenten, wier verhandelingen deze eer waardig zijn gekeurd.

Gelijk wij vroeger hebben medegedeeld, bestond bij heeren studenten, leden der vereeniging *Vindicat atque Polit*, het plan, om bij deze gelegenheid, zoowel des middags als des avonds, eene maskerade te houden. Op voorstel van de plaatselijke geneeskundige commissie is evenwel besloten die gemaskerde optogt, wegens de hier heerschende cholera, *alleen* des namiddags te doen plaats hebben. De route, welke de trein alsdan zal nemen, is de volgende: Heerestraat, Z.zijde van de Groote Markt, Poelestraat, Nieuwe weg, Damsterdiep, Steentilstraat, Oosterstraat, Z.zijde van de Groote Markt, tusschen de beide Markten, Vischmarkt, Stoeldraaijerstraat, O. Kijk-in-'t Jatstraat, over de Boog, regtsom langs het Doofstommen Instituut, over de Bot.boog, O. Bot.straat, Zwanestraat, [illegible], Brugstraat, Der-A, Noorderhaven, het Diep langs tot aan de Ebb.boog, over de Boog, linksom langs de Spilsluizen, O. en N. zijde van de Ossemarkt, N. Bot.straat, Violenstraat, N. Ebb.straat, over de Boog, O. Ebb.straat, N.zijde van de Groote Markt, Groote Kerkhof, Kattenhage, links om door de Hofstraat, Ebb.straat tot aan de Boog, regtsom naar de Singel, tot aan de St. Jansstraat, hierdoor naar de N.zijde van de Groote Markt, Guldenstraat, beide Markten, Groote Markt.

— Bij Koninklijk besluit van den 4den October, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te *Grootegast* c. a., de heer H. J. ROOSEBOOM, thans ontvanger derzelfde middelen te *Noorddijk*.

— Bij beschikking van Z. Exc. den minister van binnenlandsche zaken van den 26sten September j.l., is de heer dr. G. F. W. BAEHR, van *Middelburg*, benoemd tot lector in de wiskunde aan het gymnasium alhier.

— Ged. Staten hebben bij besluit van den 5den dezer ter kennis van de gemeentebesturen gebragt, dat, volgens Kon. besluit van den 26sten September, de herziening of vaststelling der bij de artt. 4 en 5 der wet, tot regeling van het armbestuur, bedoelde reglementen moet zijn geschied vóór of uiterlijk op ultimo Augustus 1855.

— Donderdag l.l. had alhier weder eene conferentie plaats van gecommitteerden uit Gedeputeerde Staten der provincien Groningen en Drenthe, en tevens van de aanvragers om concessie tot de daarstelling van de *Noord-Willemsvaart* of het kanaal van Groningen naar Assen. Wij vernemen, dat daarbij onder anderen geregeld zijn de voorwaarden, waarop die concessie zoude behooren te worden verleend. Het is zeer te wenschen, dat dit nu spoedig geschiede, opdat eindelijk uitvoering worde gegeven aan een ontwerp, dat stellig van hoogst weldadigen invloed op de welvaart van verschillende provinciën, maar bijzonder van Groningen en Drenthe zijn zal.

— Heden hebben wederom twee nieuwgebouwde loodsrinkelaars deze stad verlaten, om naar hare bestemming worden overgebragt. Van onderscheidene kanten hoort men de sierlijkheid en sterke bouwworde van de 10 thans vervaardigde loodsbooten roemen.

— Het monument, dat hier ter stede op de Noorder begraafplaats is opgerigt tot aandenken aan den gepensioneerden adjudant-onderofficier J. H. SCHWEIG, zal op morgen, Dingsdag namiddag te 1 uur worden onthuld. Bij die gelegenheid zijn de korps-kommandanten uitgenoodigd de onderofficieren in de gelegenheid te stellen die plegtigheid te kunnen bijwonen.

— De hoofdcommissie ter bevordering van de belangen der Nederlandsche nijverheid bij de in 1855 te Parijs te houden tentoonstelling heeft aan de industriëlen en landbouwers in Nederland herinnerd, dat de termijn tot opgave uiterlijk is de 15de dezer maand, en dat de uit Nederland bestemde voorwerpen vóór of op den 15den Februarij 1855 te Rotterdam zullen moeten aanwezig zijn. Nadere inlichtingen en bewijzen van inschrijving kan men bekomen bij den secretaris der sub-commissie alhier, den heer H. A. WIJNNE.

— Donderdag l.l. is buiten de Steentilpoort alhier van een stuk land eene partij aldaar te bleeken liggend goed weggenomen, welke toebehoorde aan den kastelein J. J. MULDER aldaar; het is de politie, die dadelijk van het voorgevallene kennis droeg, nog dienzelfden avond gelukt de goederen terug te vinden, en wel in de woning van JOHANNA FREDERIKA LENTZ, vrouw van J. MELISHOEK, wonende in eene buurtschap onder deze gemeente. Genoemde vrouw heeft hare misdaad reeds beleden.

— Door den burgemeester der gemeente *Nieuwolda* is berigt, dat op den 6den October op den stal van den landbouwer P. M. SMIT te Termunterzijl, een paard aan den kwaden droes was lijdende; het is op last van genoemden burgemeester en onder toezigt van den rijksveearts BUISKOOL van de nog twee overige op dien stal staande paarden afgezonderd.

— L.l. Dingsdag had er te *Drouwendermond*, gem. Borger, het volgende ongeluk plaats: Zekere G. A. DE GROOT, veenarbeider, bezig zijnde met bonken (het bovenste onbruikbare veen bij groote stukken in de turfputten laten zakken), geraakt, doordien het stuk veen eerder viel dan hij zulks verwachtte, onder hetzelve; eenige oogenblikken later haalde men zijn lijk van onder het veen te voorschijn. Reeds meermalen hebben veenarbeiders bij genoemde werkzaamheden hunnen dood gevonden.

— Uit het proces-verbaal van den uitslag der beoordeeling van ingezonden voorwerpen op de koninklijke Nederlandsche tentoonstelling van landbouw, te *Arnhem*, van den 2den en 3den dezer, blijkt, dat uit ons gewest bij die gelegenheid belooningen hebben ontvangen: Voor eene verzameling aardappelen, een getuigschrift, aan den heer T. F. UILKENS, te Wehe; voor eene verzameling moeszaden, de zilveren medaille, aan denzelfden; voor een' tweevorenploeg, de zilveren medaille, aan H. J. EIGENBERG, te Warffum; voor een' arendploeg met 2 voorploegen, grondwoelder en zaaitrom, de bronzen medaille, aan A. J. LUINGE, te Warffum; voor een paardenhak van BUSBIJ, de bronzen medaille, aan denzelfden; voor Amerikaansche bijlen, een getuigschrift, aan den heer H. C. VAN HALL, te Groningen; voor zaaitrommels voor rijenbouw, een getuigschrift, aan B. J. POST, te Warffum, en voor een' Amerikaanschen hooihark, een getuigschrift, aan G. P. KUIJPER, te Warffum; terwijl voor 80 grondsoorten, een getuigschrift is gegeven aan de commissie van landbouw te Groningen, zijnde deze verzameling buiten mededinging ingezonden.

— Dat de veestapel in *Limburg* uitmuntende exemplaren oplevert bewijst de verkoop, door den heer MAGNÉ van Horn, van twee ossen voor drie duizend drie honderd francs (*f* 1559.25). Een ander verkocht onlangs zes schapen voor zeshonderd francs.

— Van de *Oostzee* wordt gemeld, dat de nog altijd in evenredigheid hooge prijzen van het koren, in weerwil van eenen voordeeligen oogst, wel het klaarste bewijs opleveren, dat de duurte van het laatste jaar niet een werk van speculatie of van woeker, maar een gevolg van den nadeeligen oogst in 1853 en van eene levendige vraag naar levensmiddelen geweest is, want de tegenwoordige hooge prijzen hebben alleen hunnen grond in den uitgeputten voorraad en de langzaamheid, waarmede de landeigenaars, door anderen arbeid bezig gehouden, het bedrag van den nieuwen oogst ter markt brengen. Daar Noord-Amerika, Spanje en zelfs Chili dit jaar uitvoeren, zoo is eene vermindering der tegenwoordige hooge prijzen te wachten.

DE KRIM.

De Krim is, om zoo te zeggen, het Russische Italië en door den rijkdom der producten tot onderhoud eener vijandelijke armee als geschapen. Koren is er uiterst goedkoop en het horenvee in zulken overvloed, dat men het vleesch aan de armen, dikwijls zelfs aan de honden geeft, om het slechts weg te krijgen. Slechts de talk wordt van het vee gebruikt en in verbazende hoeveelheden uitgevoerd. Stroo en hooi hebben bijna geene waarde en dus is het land tot onderhoud eener vijandelijke kavallerie volkomen geschikt. De winter is wel zeer ruw maar niet langdurende. De hoop op eenen Russischen winter, gelijk aan dien van 1812, is dus volstrekt niet gegrond. — De bevolking is een mengsel uit Grieksch en Italiaansch, Tartaarsch en Slavisch bloed; ook aan Armeniërs, Joden en Zigeuners ontbreekt het niet. Voorts heeft de Krim negen Duitsche koloniën, welke in 1804 en 1805 nieuw gesticht en in 1816 en 1817 met 1400 Zwabische familiën ververscht werden, maar tegenwoordig slechts 1800 inwoners tellen. De hoofdmassa van de bevolking op dit schiereiland maken nog altijd de Tartaren uit, welke eens 100,000 krijgers in het veld konden brengen, doch door oorlogen, partijschappen en verweekelijking zoo gezonken zijn, dat het gezamenlijk getal der bevolking, met uitzondering der militairen, slechts iets over de 200,000 zielen bedraagt.

De Krim werd de korenschuur van *Mithridates* genoemd, en behalve 2 mill. talenten in zilver jaarlijks, trok deze Vorst ook elk jaar 200,000 maten koren. Waar zoude de wijnstok beter gedijen? Hedendaagsche statistieke schrijvers schatten het getal wijnstokken op 100 mill., waardoor 8 mill. litres van den besten wijn worden verkregen. Op den bodem der valleijen, die bijna nooit den winter gevoelen, behoudt de eik dikwijls zijne groene bladeren, zelfs na de strengste maanden. Alle soorten van boomvruchten, met meer verscheidenheid dan in de zuidelijke landen van Europa, tieren er. Zoo wel in vee als in voortbrengselen van den landbouw bezit de Krim eenen onuitputtelijken rijkdom. Ook buiten deze zeldzame vruchtbaarheid zoude de aardrijkskundige ligging er eene hooge handelwaarde en staatkundig belang aan verzekeren. De Donau brengt het de waren van het Westen en van Middel-Europa, de Zwarte zee verbindt het met de vruchtbaarste provinciën van het midden van Azië; de Bosporus met Konstantinopel, en de Dardanellen openen de wegen naar Griekenland, Italië, Egypte en alle havens der Middellandsche zee.

In een der buitenlandsche bladen vindt men deze inderdaad geestig gedachte woordspeling: *la Crimée et la Russie* (de Krim en Rusland) zullen weldra veranderen in: *lacrymae Russiae* (Russische tranen).

In eene mededeeling omtrent de tentoonstelling voor onderwijsbelangen te Londen geeft de *Konst- en Letterbode* van den 30sten September den korten inhoud op van eene zeer belangrijke voordragt, over den toestand van het onderwijs in Holland en Zwitserland, op den 23sten Augustus door den heer JOHN JEATS, hoofdonderwijzer op de middelbare school te Peckham, gedaan. „In beide landen" zoo luidt het berigt, „volgt men een stelsel van nationaal onderwijs, ofschoon niet geheel, dan toch eenigzins onder oppertoezigt van de regering;" iets wat hij zeer aanprijst. Voorts wijdde hij

met lof uit over de wijze van onderrigt geven, de overeenstemming en den goeden geest tusschen onderwijzers en leerlingen, doch wees daarbij met leedwezen op de onvoldoende betaling der leermeesters, die voor een zeer klein salaris te veel werken en zwoegen moeten. In het algemeen achtte hij de *publieke* scholen in Holland beter dan die in Zwitserland, doch omgekeerd de inrigtingen van *partikulieren* aard in Zwitserland beter nog dan in Holland; alhoewel bij allen lof moet toezwaaijen aan het instituut van de heeren DE RAADT en KRAMER, waar zelfs de Kroonprins zijn onderwijs heeft genoten, en aan de scholen van de maatschappij tot Nut van 't Algemeen. De heer JEATS zeide, dat, volgens zijn oordeel, de Hollanders bijzonder uitmunten in het onderwijs geven, terwijl de Zwitsers zich meer als opvoeders onderscheiden. De lagere klassen in die beide landen ontvangen volgens hem beter onderrigt dan in Engeland, doch de middelbare en hoogere klassen staan nagenoeg op dezelfde hoogte. Ten slotte wees de spreker op het verblijdende verschijnsel dat de publieke opinie zich meer en meer met de onderwijsbelangen ging bezig houden, zoodat eene zoo belangrijke zaak voortaan niet meer geheel afhankelijk zal blijven van de bijzondere inzigten van een' enkelen minister."

Champagnewijn van Bergzuring.

De bergzuring, meer algemeen nog onder den naam van rhabarber bekend, heeft men in de laatste tijden aangewend tot het maken van champagne. Een Fransch blad zegt deswege, „wat vroeger aan een droom, een luchtkasteel of eene tuindersbluffery gelijk scheen te zijn, heeft zich verwezenlijkt, en is een tak van winst geworden." In Londen en elders ook in Engeland zijn fabrijken aangelegd, waar deze soort van wijn in het groot bereid wordt. De soort welke daar bij voorkeur gebezigd wordt is de *Prins Albert Rhubarb*, eene soort welke ook reeds in ons land aangetroffen wordt, en b. v. bij den heer D. R GEVERS DEYNOOT op den huize Rusthoek, onder talrijke andere soorten, mede voorhanden is.

De wijn uit deze plant vervaardigd, zoude, volgens de berigten, den besten kenner in verlegenheid brengen.

AANBESTEDING.

GRONINGEN, 9 October.

De leverantie van turf en brandhout, ten dienste van het raadhuis dezer gemeente is heden toegewezen aan de navolgende personen, te weten: de 500 ton baggerturf aan den schipper J R. SLUIMAN voor 62½ cent de ton; de 1000 ton harde zwarte turf aan den schipper H. H. KRANENBORG voor 60 cent de ton; 300 ton lange zwarte gestoken turf aan den schipper BEREND JANS TUIN, voor 40 cent de ton, en 12000 elzen kagchelhouten aan H. W. TUINMAN en de weduwe H. BIJMA voor *f* 6 de duizend.

— Heden middag had alhier de aanbesteding plaats van de leverantie van fourages ten behoeve van de troepen te paard, ter dezer stede garnizoen houdende, van af den 1sten November 1854 tot en met ultimo October 1855. Op deze aanbesteding zijn twee inschrijvingen gedaan, namelijk door den heer LUNSINGH voor 10 Ned. ponden haver *f* 1,05, 10 Ned. ponden hooi 35 cent, en 10 Nederl. ponden stroo voor 20 cent. Door de heeren DE JONG EN ZONEN van Kampen 10 Ned. ponden haver voor 92, 10 Ned. pond. hooi voor 32 en 10 Ned. ponden stroo voor 14 cent.

HARDDRAVERIJEN.

11 Oct. Te *IJlst*. Prijs: een zwaar zilveren aansteekkomfoor.

13 —— Te *Veendam*. Prijs: een briljant chaisgereide, met Berlijner zilver gemonteerd; premie: zes fraaije zilveren tafelmessen.

17 —— Te *Hardegarijp*. Prijs: eene prachtige pendule met twee dito kandelabres, of een gouden cilinder-horlogie met dito gouden ketting.

Choleraberigten.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te *Amsterdam* zijn op den 5den October aangegeven 7 personen, overleden 5; den 6den aangegeven 10 lijders, overleden 5; den 7den aangegeven 19 lijders, overleden 11.

— Volgens de naamlijst der geborenen enz. zijn in de afgeloopen maand September binnen de stad *Rotterdam* en jurisdictie 230 personen als aan de cholera overleden aangegeven.

— Te *Schiedam* zijn van den 2den tot den 5den Oct. door de cholera aangetast aangegeven 11 personen, hersteld 3, overleden 7, zoodat na de laatste opgave in behandeling blijven 11 personen.

— De opgave omtrent de cholera te *Utrecht* is als volgt: Op den 4den Oct. zijn in behandeling gebleven 41, tot den 5den bijgekomen 15, te zamen 56; overleden 6, hersteld geene, blijven dus in behandeling 50; den 6den bijgekomen 15 lijders, overleden 9, hersteld 1, blijvende in behandeling 55; den 7den bijgekomen 16, overleden 15, hersteld 1, blijvende dus in behandeling 55.

— Te *Neuzen* zijn van den 11den September tot den 4den October door de cholera aangetast 31 personen, waarvan 18 zijn overleden en 13 nog onder behandeling. Sedert den 1sten dezer is er geen enkele lijder bijgekomen, zoodat de ziekte zoo al niet geweken, zekerlijk in sterke mate is afnemende.

— Ook te *Breda* neemt de ziekte meer en meer af.

— Te *Amersfoort* en *Nijkerk* zijn eenige cholera-gevallen doodelijk afgeloopen.

— Te *Dedemsvaart* zijn eergisteren plotseling vier jonge kinderen in eene huishouding bezweken, volgens sommigen aan de cholera; doch, naar men van anderen verneemt, zouden deze ongelukkige kleinen vliegenpapier hebben gekauwd en dit de oorzaak van hun subiet overlijden zijn geweest. Men ziet nadere mededeelingen hieromtrent te gemoet.

— Te *Harlingen* is Dingsdag in de haven aangekomen eene visscherschuit, aan boord hebbende eenen Amsterdamschen loods, die was lijdende aan de cholera; die zieke is, niettegenstaande de geneeskundige behandeling, in den nacht van den 4den op den 5den dezer overleden.

— Sedert het laatste berigt zijn te *Meppel* nog 5 personen door de cholera aangetast en alzoo tot en met heden in het geheel 31. Hiervan zijn 21 overleden, en dewijl er nog niemand geheel van genezen is, zijn er thans nog 10 in behandeling.

Aan het 3de gesticht te *Veenhuizen* waren den 3den dezer nog vier cholerazieken onder behandeling, drie waren overleden; den 4den is weder eene vrouw aangetast en in korten tijd overleden; men meent, dat de ziekte overgebragt is door personen die, van Ommerschans komende, Meppel gepasseerd zijn.

— De cholera blijft te *Londen* sterk afnemen, hebbende in de laatste week van Sept. niet meer dan 754 offers geëischt, tegen 2050 in de eerste week dier maand. In het geheel zijn in de vorige week 2216 personen overleden en 1769 kinderen geboren.

— De cholera heeft met de laatste opgaven thans in het geheel aan *Frankrijk* 91,715 offers gekost.

Kerk- en Schoolnieuws.

Bij besluit van den 29sten Sept. j.l. heeft Z. M. goedgekeurd het beroep van een predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Herv. gemeente te Ameide en Tienhoven, kl. Gouda, op *W. van Beuningen, J.J.z.*, pred. te Rossum.

Ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van ds. *J. C. Hentzepeter* te Middelburg, is door den kerkeraad der Hervormde gemeente aldaar opgemaakt het volgende twaalftal van predikanten: dd. *Fabius*, te Broek in Waterland; *Abresch*, te Alkmaar; *Jansen*, te Vrouwepolder; *Romijn*, te Amersfoort; *Nachenius*, theol. doct., te Maassluis; *van Bell*, theol. doct., te Hoorn; *Tydeman Jr.*, te Rozendaal; *Ter Haar Romeny*, te Gouda; *Lagerwey*, te Wageningen; *Reijers*, te Brouwershaven; *Warnsinck*, te 's Heer Abts en Sinoutskerke, en *Gildemeester*, te Elburg.

— Te Doorn is beroepen ds. *J. G. van Rijn*, pred. te Elst, [illegible]

[illegible] BUINEN, 6 Oct. Voor eenigen tijd heeft de commissie [illegible] beheering van kerk en pastorij alhier, van de synode der Ned. [illegible] het verblijdend berigt ontvangen, dat zij nu voor 't [illegible] 3000 zal ontvangen, haar vroeger voorloopig toegezegd. [illegible] dit belangrijk subsidie, kan zij nu, gevoegd bij [illegible] ontvangene gelden, hare taak beter uitvoeren en afwer[illegible] wordt hierdoor het bestaande tekort veel verminderd en [illegible] *f* 2000 gebragt.

— Bij de Doopsgezinde gemeente te Dantumawoude is tot herder [illegible] beroepen de heer *P. Feenstra*, proponent.

[illegible]: Ds. *N. H. Dosscher*, pred. te Bunschoten, voor het [illegible] — Ds. *Schoonmaker*, pred. te Katlijk en [illegible] het beroep naar Oenkerk. — Ds. *de Vos*, pred. te Tiel [illegible] naar Bozum. — Ds. *W. Kaptein*, pred. te [illegible] naar Dalfsen. — Ds. *S. H. Baron*, pred. te Ber[illegible] naar Rouveen.

[illegible] *Studsteijn* heeft het beroep naar Marrum aangenomen.

[illegible] bij de Chr. Afgesch. gemeente, ds. *v. d. Werp*. — Te Deventer, ds. *de Waal*, pred. te ter Neuzen.

— Ds. *H. H. Middel*, predikant bij de Christelijk Afgescheidene gemeente te Middelburg, heeft bedankt voor het door hem ontvangen beroep naar Rochester, staat New-York (Noord-Amerika).

(*Ingezonden.*)

ZANDEWEER, 6 October. De dag van heden was voor deze plaats een ware feestdag. De oude school, die voor de bestaande behoefte allengs te klein was geworden, was vervangen door een nieuw, ruim, doelmatig ingerigt schoolgebouw. Dit nieuwe gebouw werd heden ingewijd en voor het onderwijs opengesteld. De kinderen waren tot dat einde om drie uur in het kerkgebouw met de onderwijzers vereenigd, waar nu de edelachtbare heer burgemeester PLAAT het nieuwe gebouw namens het plaatselijk bestuur van *Kantens* aan de gemeente van *Zandeweer* overdroeg, waarna de onderwijzer VORENKAMP en de secretaris van het plaatselijk toezigt en predikant der gemeente, ds. THIENS ABRESCH, ieder eene rede tot de aanwezigen rigtten en de president van het toezigt, ds. BRAAK, een toepasselijk vers voordroeg. Terwijl dit een en ander voorafgegaan, afgewisseld en besloten werd door het gezang der kinderen, werd ook door de geheele vergadering een lofzang aan God toegebragt, door het aanheffen van een Psalmvers. Hierop gingen nu de kinderen met de onderwijzers in feestelijken optogt naar de nieuwe, fraai versierde school, waar de hoogleeraar HOFSTEDE DE GROOT, schoolopziener van ons distrikt, die opzettelijk was overgekomen om in onze feestvreugde te deelen, de kinderen verwelkomde en eene toespraak tot de aanwezigen hield, die door den predikant kort werd beantwoord. De kinderen bragten nu verder den avond onder het genot van ververschingen in gepaste vrolijkheid door.

De talrijke opkomst van ouders en andere in het onderwijs der jeugd belangstellenden in de kerk en school, gelijk het bij deze gelegenheid gesprokene, doet ons vertrouwen, dat dit feest ook voor de toekomst goede vruchten zal opleveren. Eere het plaatselijk bestuur van *Kantens*, dat binnen weinige jaren *vier* nieuwe scholen in deze gemeente deed verrijzen, en zoo toonde zijne roeping te kennen, om vooral voor het volksonderwijs te zorgen! Eere bovenal Gode, die ons in een land doet leven, waar wij zulke feesten kunnen vieren!

INGEZONDEN STUKKEN.

Kansrekening der 224ste Staats-Loterij.

IN KOOP.

In alle 5 klassen dezer loterij zal worden verloot.. *f* 990,000
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald........ - 123,950

Rest...... *f* 866,050
Aan de spelers wordt gerestitueerd in de 4 eerste kl. - 210,000

Aan 20,000 loten wordt dus zuiver uitgekeerd.......... *f* 1,076,050
dat is voor ieder lot *f* 53.80 of 78 pCt. van den koopprijs, zijnde *f* 69.
In de 2de, 3de, 4de en 5de kl. zal worden verloot *f* 913,500
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald........... - 113,925

Rest.... *f* 799,575
Aan de spelers wordt gerestitueerd in de 2de, 3de en 4de klasse.. - 127,500

Aan 18,500 loten wordt dus zuiver uitgekeerd............ *f* 927,075
dat is voor ieder lot *f* 50.11 of 73 pCt. van den koopprijs, zijnde *f* 69.
In de 3de, 4de en 5de klasse zal worden verloot..... *f* 822,500
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald.......... - 102,450

Rest.... *f* 720,050
Aan de spelers wordt gerestitueerd in de 3de en 4de kl. - 63,000

Aan 17,000 loten wordt dus zuiver uitgekeerd.......... *f* 783,050
dat is voor ieder lot *f* 46.09 of 67 pCt. van den koopprijs, zijnde *f* 69.
In de 4de en 5de klasse zal worden verloot.......... *f* 704,750
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald.......... - 88,050

Rest.... *f* 616,700
Aan de spelers wordt gerestitueerd in de 4de klasse... - 19,500

Aan 15,500 loten wordt dus zuiver uitgekeerd........... *f* 636,200
dat is voor ieder lot *f* 41.05 of 60 pCt. van den koopprijs, zijnde *f* 69.
In de 5de klasse zal worden verloot................. *f* 558,000
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald.......... - 70,750

Aan 14,000 loten wordt dus zuiver uitgekeerd de rest *f* 487,250
dat is voor ieder lot *f* 34.80 of 49 pCt. van den koopprijs, zijnde *f* 71.

IN HUUR.

In de 1ste klasse zal worden verloot................. *f* 76,500
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald........... - 10,025

De zuivere waarde van 20,000 loten in huur is dus...... *f* 66,475
dit is voor ieder lot *f* 3.32 of 83 pCt. van den huurprijs, zijnde *f* 4.
In de 2de klasse zal worden verloot.................. *f* 91,000
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald.......... - 11,475

De zuivere waarde van 18,500 loten in huur is dus...... *f* 79,525
dat is voor ieder lot *f* 4,30 of 54 pCt. van den huurprijs, zijnde *f* 8.
In de 3de klasse zal worden verloot................ *f* 117,750
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald........ - 14,400

De zuivere waarde van 17,000 loten in huur is dus...... - 103,350
dat is voor ieder lot *f* 6.08 of 61 pCt. van den huurprijs, zijnde *f* 10.
In de 4de klasse zal worden verloot................. *f* 146,750
Hiervan moet aan de schatkist worden betaald.......... - 17,300

De zuivere waarde van 15,500 loten in huur is dus..... *f* 129,450
dat is voor ieder lot *f* 8.35 of 60 pCt. van den huurprijs, zijnde *f* 14.
In de 5de kl., 1ste week, zal vermoedelijk worden verloot *f* 130,750
Hiervan moet vermoedelijk aan de schatkist worden betaald - 16,375

De zuivere waarde van 14,000 loten in huur is dus..... *f* 114,375
dat is voor ieder lot *f* 8.17 of 45 pCt. van den huurprijs, zijnde *f* 18.

Volgens deze kansrekening, zal het resultaat zijn, dat de spelers door elkander gerekend van de kooploten voor alle 5 klassen 78 pCt., voor de vier laatste klassen 73 pCt., voor de drie laatste klassen 67 pCt., voor de twee laatste klassen 60 pCt. en voor de laatste klasse 49 pCt. van hun geld terugbekomen.

In huur bekomen zij in de eerste klasse 83, in de tweede 54, in de derde 61, in de vierde 60 en in de eerste week der vijfde klasse 45 pCt. van hun geld terug.

HOOGEZAND, Sept. 1854. H.

Een woord over het dezer dagen bekend geworden ontwerp van wet op het lager- en middelbaar onderwijs in Nederland.

Bij geene wet heeft eene natie hooger belang, dan bij die voor het onderwijs en de opvoeding van het opkomend geslacht. Ook zonder nader betoog wordt deze stelling door ieder eenigzins beschaafd en weldenkend mensch gereedelijk aangenomen. Grootendeels toch maakt eene wet op de volksopvoeding na verloop van 25 of 30 jaren, een volk tot datgene, wat het dan zijn zal.

't Is dus billijk dat de geheele natie, dat bovenal alle vaders en moeders in Nederland, met den meesten spoed te weten komen, op welke wijze de vaderlandsche jeugd in 't vervolg van overheidswege onderwezen en opgevoed zal worden. Dat de volgende regelen daartoe mogen medewerken.

Volgens het oordeel dan van hooggeschatte mannen en allezins bevoegde beoordeelaars zoowel als naar ons inzien, heeft het verschenen ontwerp bij het goede, dat het bevat, zeer veel, 't welk voor eene degelijke vorming der jeugd hoogst verderfelijk zoude zijn.

Wij zullen echter van al het in ons oog verkeerde hier niet kunnen spreken, maar bepalen ons voor het tegenwoordige slechts bij *art.* 4 van 't ontwerp; omdat wij dit voor het ongelukkigste van het geheele concept houden; wij bedoelen de verbanning van het *Christelijk beginsel* uit de volksschool. Vergelijkt men met dit art. het voortreffelijke art. 22 van 't reglement A, behoorende bij de wet van 1806, dan ziet men, hoe men in sommige opzigten *vooruitgang* verstaat.

Voor ons ongunstig oordeel over art. 4 hebben wij de volgende gronden:

Vooreerst zoude het, onzes inziens, eene volslagene ongerijmdheid zijn, dat bij eene Christen natie, hoedanig de Nederlandsche is, de *naam* zelfs van CHRISTUS niet over de lippen des onderwijzers mogt komen, ja, zorgvuldig diende vermeden te worden.

Ook de weinige niet-Christenen in ons vaderland hebben aan deze bepaling geene behoefte, omdat door afzonderlijke scholen in de opleiding hunner kinderen wordt voorzien.

Doch wat meer zegt en alleen genoegzaam is om het bewuste art. ongerijmd te vinden, is dit, dat het regtstreeks aandruischt tegen het hoogste, het einddoel van alle menschelijke beschaving, dat is Godegelijkvormigheid. Dat op dit doel alle pogingen des opvoeders moeten uitloopen, wordt door niemand, die eenig helder begrip van 's menschen natuur en bestemming heeft, betwijfeld. Maar wil men dit *doel*, dan moet men ook het *middel* willen, dat daartoe eeniglijk leidt, en dit — het is geen ander dan het Christelijk beginsel.

Mogt dus dit in 't vervolg bij de opvoeding worden buitengesloten, wat God verhoede, dan zoude voortaan alle wezenlijke vorming der jeugd in Nederland eene onmogelijkheid zijn.

Wilt gij derhalve, vaders en moeders! van welke Christelijke gezindte gij ook zijn moogt, dat uwe kinderen in de scholen worden opgevoed in den geest van CHRISTUS — en wie zou dit niet willen? — neemt dan kennis van het ontwerp van wet voor de toekomstige vorming uwer lievelingen, en helpt, naar uw vermogen, door alle geoorloofde middelen het onheil afwenden; 't welk [illegible] meenen, dat ons bedreigt.

Z. R. A. V[illegible]

Een paar vragen over 't ingediend wetsontwerp op 't lager en middelbaar onderwijs.

Ik wensch deze vragen onder 't oog der natie te brengen, [illegible] zij daaruit moge zien, wat hunne kinderen te wachten staat, [illegible] neer dit ontwerp tot wet wordt verheven. 'k Zou me zeer [illegible] den, als ze ook den minister, die deze wet heeft ontworpen, [illegible] kend werden.

I. Art. 4 van dit ontwerp zegt: „De openbare scholen, [illegible] ingerigt voor kinderen van verschillende godsdienstige gezindheden. De onderwijzers in deze scholen onthouden zich van iets te onderwijzen, te doen of toe te laten, kwetsend voor de godsdienstige begrippen van eenigerlei gezindheid."

Nu wilde ik van iemand ter wereld gaarne weten, hoe dit [illegible] gelijk wezen kan! Gelooft de minister, dat een christen onderwijzer van Christus kan spreken, zonder aan de groote zegeningen [illegible] denken en dit uit te spreken, die Hij der wereld heeft aangebragt? En toch mag dit niet: want de uitdrukking: „geenerlei gezindheid" sluit ook de Israëlieten in.

Nederlanders! als dit ontwerp wet wordt, zullen uwe kinderen [illegible] scholen worden onderwezen, waar ze niet mogen gebragt worden tot Hem, die de kinderen tot zich riep en ze zegende; de onderwijzer mag dan alleen van Christus spreken, als van SOCRATES [illegible] PLATO. Niemand zal dit kunnen, en toch, de wet eischt het [illegible] overtreedt hij haar, dan zal hij worden *geschorst* en *ontslagen* [illegible] zijne betrekking, zoo als de memorie van toelichting ons ver[illegible] Dan zal een onderwijzer zijn ontslag krijgen als ongeschikt ambtenaar, omdat hij Christus als zijn verlosser heeft genoemd in [illegible] school!!!

II. Ten anderen wenschte ik wel van den buiten allen twijfel ontzaggelijk geleerden wetsontwerper te vernemen, waar en hoe [illegible] jonge onderwijzers onze opleiding moeten verkrijgen? In 't geheele wetsontwerp wordt er met geen syllabe van gesproken, alleen in [illegible] memorie van toelichting wordt er gezegd, dat bij het gevorderde examen de adspirant een bewijs van zedelijk gedrag moet overleggen, afgegeven door den onderwijzer, bij wien hij zijne opleiding ont[illegible] ving, of van enz. Dat is alles. Is er dus een meester zoo goed om zijn kweekeling een beetjen te helpen, best; anders moet [illegible] maar zien, hoe hij er 't best komt. Of zijne studie eene verkeerde rigting heeft genomen, maakt niet uit. En kweekscholen? W[illegible] zal men daarmeê doen? Wat staat die wetsontwerper toch oneindig verre boven zijne Belgische en Fransche collega's, die wel degelijk kweekscholen en normaallessen voor aankomende onderwijzers hebben bevolen bij de wet!

III. Art. 4. alinea 4 zegt: „Waar de plaatselijke omstandigheden het toelaten, mogen afzonderlijke openbare scholen worden opgerigt voor kinderen van dezelfde gezindheid."

Wie kan mij uitleggen, wat *afzonderlijke openbare* scholen zijn? 'k Heb altoos gemeend, dat afzonderlijk en openbaar twee tegenovergestelde begrippen waren: 't een ja, 't ander neen, 't een negatief, 't ander positief, 't een duister, 't ander licht, of welke tegenstellingen men meer wil maken. Wie weet nu te zeggen, wat men door scholen moet verstaan, die ja neen zijn? of liever hoe dit mogelijk wezen kan?

Ten slotte hiervan zullen we der natie nog eens aantoonen, welk een verschil er bestaat tusschen de denkbeelden over onderwijs en opvoeding van de ontwerpers der wet van 1806 en die van deze, welke laatste tevens kunnen dienen als proefje van logica.

„Alle schoolonderwijs moet zóódanig worden ingerigt," zegt de wet van 1806, „dat onder 't aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, de verstandelijke vermogens der leerlingen worden ontwikkeld en zij zelve meer en meer worden opgeleid tot alle maatschappelijke en christelijke deugden."

In de memorie tot toelichting van dit wetsontwerp leest men: „De strekking, beide van het lager en middelbaar onderwijs, behoort te wezen om, zoowel in openbare en bijzondere scholen, als in de woningen der ingezetenen, die algemeene ontwikkeling en vorming te verschaffen, welke een ieder in den stand, waarin hij is geplaatst, behoeft, om alzoo de kundigheden te doen verkrijgen welke daartoe leiden."

d. i.

De strekking, beide van het lager en middelbaar onderwijs, behoort te wezen om (enz.) die algemeene ontwikkeling en vorming te verschaffen, welke ieder in zijn stand behoeft, om alzoo de kundigheden te doen verkrijgen, welke daartoe, tot die algemeene ontwikkeling en vorming leiden. Derhalve moet het onderwijs een algemeene ontwikkeling en vorming, verschaffen, die tot deze zelfde algemeene ontwikkeling en vorming leidt. (sic!!!)

Die dit verklaren kan, verklare het!

En hiermee eindigen we, 't aan anderen overlatende, om andere gebreken in dit ontwerp te bestrijden, en aan bestrijders zal er, hoop ik, geen gebrek wezen.

GRONINGEN, 8 Oct. 1854.

Een jong onderwijzer.

Nog meer stemmen over de voorgestelde Wet op het Onderwijs.

... Wat wordt ons nu aangeboden? — Een alleronbeduidendst wetje, dat gezegd wordt het lager en middelbaar onderwijs te regelen.

Als dit nog slechts eene waarheid was, wij zouden er vrede mede kunnen hebben, en hoe ongaarne ook, alweder geduld nemen voor het overige, meer belangrijke. Maar het is er zeer verre van af, dat dit wetje eene *regeling* van het lager en middelbaar zou inhouden. Integendeel. Het geeft niet meer, dan eene omschrijving van hetgeen lager en middelbaar is; van de vereischten van hen, die dit onderwijs willen geven en de straffen, tegen hen bedreigd, die het onbevoegd geven, en eindelijk van de personen, die met het toezigt zullen belast zijn. En voorts laat de wet aan Koninklijke besluiten over om de voorschriften te geven, tot uitvoering der wet noodig.

Tot uitvoering der Wet? — Waarlijk, wij wenschten wel eens het concept te zien van de besluiten, die de minister zegt, met dat doel gereed te liggen. Zoo in die besluiten niet is opgenomen, wat eigenlijk in de wet te huis behoort — dan blijft het onderwijs *ongeregeld* en wordt eene verwarring gesticht veel grooter, dan waarin wij ons thans bevinden. Maar tot *uitvoering* der wet kunnen die besluiten niet strekken; zij moeten strekken tot *aanvulling*, of er zullen geene wettelijke regels voor het onderwijs bestaan.

Wij willen het met groote trekken aantoonen. De wet zegt wie toezigt zullen oefenen. Nu zou tot *uitvoering* der wet kunnen strekken een besluit, waarbij het getal van die ambtenaren, hunne standplaatsen, hunne jaarwedden, den vorm hunner benoeming enz. werd bepaald — maar, waar het voornamelijk op aankomt, het *toezigt-zelf*, de *bevoegdheid* van die ambtenaren; de middelen om hun gezag te doen gelden — waar vindt men dat alles omschreven? Zoo het in de besluiten moet voorkomen — zij strekten niet meer ter uitvoering der wet, maar zij traden in de taak der wet; zij zouden doen, wat de wet moet doen.

Wij willen met een enkel voorbeeld ons denkbeeld ophelderen. Ieder zal erkennen, dat het toezigt zich over de schoollokalen moet uitstrekken; dat het houden eener bijzondere school in een laag, dompig, voor de gezondheid schadelijk vertrek belet moet kunnen worden. De personen met het toezigt belast zullen met den staat der scholen bekend kunnen zijn, want zij hebben er den toegang toe; maar als zij nu zulk een schoollokaal vinden, welke magt, welke bevoegdheid bezitten zij uit de wet om die verkeerdheid tegen te gaan? Geenerlei. De wet zwijgt geheel van hunne bevoegdheid, en uit een besluit zullen zij nooit of nimmer het regt kunnen erlangen om dergelijke scholen te sluiten. Men denke verder door. Op openbare scholen wordt onderwijs gegeven in strijd met de wet; op bijzondere een onderwijs, dat de goede zeden ondermijnt; welk regt, welke bevoegdheid zullen zij hebben tot stuiting van het kwaad? — Niet het allerminst. Het toezigt, waarvan de wet gewaagt, is een ijdel woord; de ambtenaren, die zij instelt, zijn louter stroomannen, zoo lang hunne magt en hunne bevoegdheid niet bepaald zijn omschreven.

De minister trekt een' vrij engen kring om het lager en het middelbaar onderwijs, en het weinige, dat hij zegt te zullen regelen, laat hij in de hoofdzaak nog geheel ter zijde. Ziehier die lang aangekondigde, lang verwachte wet op het onderwijs.

Is zij zoo arm aan innerlijke waarde — de minister heeft er wel voor moeten zorgen haar begeerlijk te maken voor zeker slag van lieden, op welke zijne hoop is gebouwd. Hij stelt iets voor, dat tot dus ver ieder in ons land ongeloofelijk zoude hebben genoemd: de oprigting van openbare secteschelen! Uit de publieke kassen opgerigte en onderhoudene scholen voor Afgescheidenen, voor Katholijken, voor Protestanten, voor Lutherschen, voor Mennisten! Dat er over dergelijk voorstel maar één kreet van verontwaardiging zal opgaan, hopen en verwachten wij ter eere van ons land. Ging het door, het noodlottige voorstel, aldra zou ons vaderland het tooneel van middeleeuwsche godsdiensttwisten en religieoorlogen worden. (R. R. in de *IJsselbode*.)

.... „De wet zegt, dat het lager en middelbaar onderwijs strekt tot algemeene ontwikkeling en vorming; zelfs spreekt de memorie van toelichting van een „aanwezig zijn" van „eene algemeene godsdienstige strekking", maar de sporen er van zoeken wij te vergeefs, en behalve de moraliteitseischen ten aanzien van de onderwijzers, artt. 8, 9, 11, 14, vindt men er geen woord, dat een hooger beginsel dan het stoffelijke, hoogstens het intellectuele huldigt; geen woord dat niet even goed ingredient zou kunnen uitmaken van eene onderwijswet voor de heidenen op *Madagascar* en de Kongfutsee-vereerders in *China*." (*Kerkelijk Weekblad.*)

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.